1097.

Na osnovu člana 95 tačka 3 Ustava Crne Gore donosim

UKAZ

O PROGLAŠENJU ZAKONA O REVIZIJI

("Službeni list Crne Gore", br. 084/25 od 31.07.2025)

Proglašavam Zakon o reviziji, koji je donijela Skupština Crne Gore 28. saziva na Petoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 25. jula 2025. godine.

Broj: 01-009/25-1481/2

Podgorica, 28. jul 2025. godine

Predsjednik Crne Gore,

Jakov Milatović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Petoj sjednici Prvog redovnog (proljećnjeg) zasijedanja u 2025. godini, dana 25. jula 2025. godine, donijela je

ZAKON

O REVIZIJI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se uslovi i način obavljanja revizorskih usluga (u daljem tekstu: revizija), izdavanje i oduzimanje licenci za obavljanje revizije ovlašćenom revizoru i dozvole za obavljanje revizije društvu za reviziju, obaveznost revizije, kao i druga pitanja u vezi sa revizijom.

Revizija

Član 2

Revizija je postupak provjere i ocjene finansijskih izvještaja kao i podataka i metoda koji se primjenjuju pri sastavljanju finansijskih izvještaja na osnovu kojih se daje nezavisno stručno mišljenje o tome da li finansijski izvještaji u svim materijalno značajnim aspektima daju istinit i fer prikaz finansijskog stanja i rezultata poslovanja pravnog lica primjenom Međunarodnih standarda revizije i Kodeksa etike za profesionalne računovođe.

Finansijske izvještaje iz stava 1 ovog člana čini skup finansijskih iskaza i drugih pratećih izvještaja koji obuhvataju i izvještaje menadžmenta, komentare uprave, mišljenja i druge isprave.

Finansijski iskazi iz stava 2 ovog člana, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS), odnosno Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI) su:

1) iskaz o finansijskoj poziciji (bilans stanja);

2) iskaz o ukupnom rezultatu (bilans uspjeha);

3) iskaz o novčanim tokovima;

4) iskaz o promjenama na kapitalu;

5) napomene uz finansijske iskaze.

Standardi revizije

Član 3

Revizija se vrši po Međunarodnim standardima revizije (MSR), koji su proglašeni od Odbora za međunarodne standarde revizije i usluga uvjeravanja (IAASB), kao tijela Međunarodne federacije računovođa (IFAC), a koje je usvojio i objavio organ državne uprave nadležan za poslove finansija (u daljem tekstu: Ministarstvo), odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova.

Upotreba rodno osjetljivog jezika

Član 4

Izrazi koji se u ovom zakonu koriste za fizička lica u muškom rodu podrazumijevaju iste izraze u ženskom rodu.

Značenje izraza

Član 5

Izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeća značenja:

1) revizorske usluge su zakonska revizija i druge revizorske usluge;

2) zakonska revizija je revizija godišnjih finansijskih izvještaja i godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja, sastavljenih u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo, a koja je po ovom zakonu obavezna, kao i onih subjekata revizije za koje revizija, u skladu sa ovim zakonom, nije obavezna, već se obavlja dobrovoljno;

3) druge revizorske usluge su druge revizije finansijskih izvještaja, uvid u finansijske izvještaje, ostali revizijski angažmani s izražavanjem uvjeravanja i druge usluge povezane s revizijom finansijskih izvještaja koje se vrše u skladu sa Međunarodnim standardima revizije;

4) Kodeks etike za profesionalne računovođe je kodeks prihvaćen na osnovu IFAC-ovog Međunarodnog kodeksa etike za profesionalne računovođe (International Code of Ethics for Professional Accountants - ICEPA) kojim se definišu opšte prihvaćeni standardi ponašanja profesionalnih računovođa;

5) sertifikovani računovođa je lice koje ima sertifikat računovođe izdat u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo;

6) revizor grupe pravnih lica je ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju, koje obavlja reviziju konsolidovanih finansijskih iskaza;

7) glavni partner za reviziju je:

   a) ovlašćeni revizor kojeg je društvo za reviziju odredilo kao glavno odgovorno lice u obavljanju revizije u ime društva za reviziju; ili

   b) u slučaju revizije grupe pravnih lica, ovlašćeni revizor kojeg je društvo za reviziju odredilo kao glavno odgovorno lice za reviziju grupe pravnih lica, odnosno ovlašćeni revizor određen kao glavno odgovorno lice za reviziju zavisnog pravnog lica; ili

   c) ovlašćeni revizor koji potpisuje izvještaj o reviziji;

8) matično pravno lice je pravno lice koje kontroliše jedno ili više zavisnih pravnih lica;

9) zavisno pravno lice je pravno lice koje je pod kontrolom matičnog pravnog lica;

10) grupa pravnih lica je matično pravno lice i sva njegova zavisna pravna lica;

11) mreža je šira struktura koja ima za cilj međusobnu saradnju, i kojoj pripadaju društva za reviziju odnosno ovlašćeni revizori, sa jasnim ciljem raspodjele dobiti ili troškova ili uspostavljanja zajedničkog vlasništva, kontrole ili upravljanja, zajedničke politike i procedura kontrole kvaliteta obavljanja revizije, zajedničke poslovne strategije, korišćenje zajedničkog imena ili značajnog dijela stručnih resursa;

12) povezano društvo društva za reviziju je svaki subjekt koji je, nezavisno od pravnog oblika, povezan sa društvom za reviziju putem zajedničkog vlasništva, kontrole ili upravljanja;

13) registracija je proces potvrđivanja društva za reviziju iz države članice Evropske unije, subjekta revizije u trećoj zemlji i revizora u trećoj zemlji, koju sprovodi Ministarstvo u skladu sa odredbama ovog zakona;

14) treća zemlja je strana država koja nije država članica Evropske unije;

15) društvo za reviziju iz treće zemlje je društvo koje, bez obzira na njegov pravni oblik, na osnovu dozvole izdate u trećoj zemlji, vrši revizije godišnjih finansijskih izvještaja ili konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja pravnog lica sa sjedištem u trećoj zemlji osim subjekta koji je registrovan na osnovu dozvole kao društvo za reviziju u bilo kojoj državi članici Evropske unije u skladu sa regulativom te države članice;

16) revizor iz treće zemlje je fizičko lice koje, na osnovu dozvole izdate u trećoj zemlji, sprovodi revizije godišnjih finansijskih izvještaja ili konslolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja pravnog lica sa sjedištem u trećoj zemlji osim fizičkog lica koje je registrovano na osnovu licence kao ovlašćeni revizor u bilo kojoj državi članici Evropske unije u skladu sa regulativom te države članice.

II. USLOVI I NAČIN OBAVLJANJA REVIZIJE

Obavljanje revizije

Član 6

Reviziju obavljaju ovlašćeni revizor i društvo za reviziju.

Ovlašćeni revizor i društvo za reviziju, mogu da obavljaju reviziju na teritoriji Crne Gore ako ispunjavaju uslove utvrđene ovim zakonom.

Ovlašćeni revizor

Član 7

Ovlašćeni revizor je fizičko lice koje ima licencu za obavljanje revizije izdatu u skladu sa ovim zakonom i koji ima odobrenje za rad za obavljanje zakonske revizije i drugih revizorskih usluga izdato od Ministarstva.

Ovlašćeni revizor samostalno obavlja usluge revizije registrovanjem svoje djelatnosti kao preduzetnik.

Ovlašćeni revizor može angažovati drugo lice kao pomoć pri obavljanju revizije, pod uslovom da to lice obavlja poslove revizije pod njegovim nadzorom.

Ovlašćeni revizor dužan je da u vršenju poslova revizije postupa u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe.

Ovlašćeni revizor koji obavlja djelatnost kao preduzetnik ne može obavljati zakonsku reviziju godišnjih finansijskih izvještaja subjekata od javnog interesa.

Ovlašćeni revizor koji obavlja djelatnost kao preduzetnik ne može obavljati zakonsku reviziju godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Ovlašćeni revizor iz stava 2 ovog člana ne može obavljati druge djelatnosti osim revizije i poslova iz člana 24 ovog zakona, niti može biti osnivač društva za reviziju.

Odredbe ovog zakona koje se odnose na društva za reviziju primenjuju se i na ovlašćenog revizora koji samostalno obavlja djelatnost kao preduzetnik, osim ako ovim zakonom nije drukčije uređeno.

Profesionalna etika, nezavisnost i objektivnost

Član 8

Ovlašćeni revizori i društva za reviziju primjenjuju načela profesionalne etike u skladu sa Kodeksom etike za profesionalne računovođe.

Ovlašćeni revizor i društvo za reviziju u obavljanju revizije dužni su da se pridržavaju načela profesionalnog skepticizma koje podrazumijeva da uzimaju u obzir mogućnost pogrešnog prikazivanja činjenica ili postojanje nepravilnosti, uključujući prevaru ili greške, bez obzira da li prethodno iskustvo ovlašćenog revizora ili društva za reviziju ukazuje na iskrenost i integritet subjekta koji je predmet revizije i odgovornih lica u tom subjektu, a naročito u odnosu na odluke menadžmenta koje se odnose na fer vrijednosti imovine, umanjenje imovine, upravljanje sredstvima i buduće novčane tokove relevantne za sposobnost subjekta za redovno poslovanje.

Ovlašćeni revizor, odnosno društvo za reviziju mora da bude nezavisan od subjekta koji je predmet revizije i ne smije da:

1) učestvuje u donošenju odluka subjekta koji je predmet revizije najmanje u periodu obavljanja revizije, odnosno u periodu na koji se odnose finansijski izvještaji koji su predmet revizije;
2) bude u sukobu interesa i dužan je da preduzima mjere da na njegovu nezavisnost ne utiču odnosi sa mrežom, menadžerima, drugim revizorima, zaposlenima i drugim licima koja pružaju usluge ili nad njim nadzor vrši ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju, kao i licima koja su direktno ili indirektno preko nadzora povezana sa ovlašćenim revizorom ili društvom za reviziju;
3) vrši reviziju ako postoji mogućnost da će biti predmet sopstvene revizije, koristoljublja, uticaja, srodničkih odnosa ili zastrašivanja koja proizlazi iz finansijskih, ličnih, poslovnih odnosa, odnosa u vezi sa zaposlenjem ili drugih odnosa između ovlašćenog revizora, društva za reviziju, njegove mreže i lica u položaju da utiče na rezultat revizije, i subjekta koji je predmet revizije, zbog kojih razloga bi objektivna, razumna i informisana treća strana, uzimajući u obzir primijenjene zaštitne mehanizme, zaključila da je nezavisnost ovlašćenog revizora ili društva za reviziju ugrožena.

Ovlašćeni revizor, društvo za reviziju, glavni partner za reviziju, njihovi zaposleni i lice čije su usluge stavljene na raspolaganje ili pod kontrolu ovlašćenog revizora ili društva za reviziju i koje je direktno uključeno u aktivnosti zakonske revizije, kao i lica koja su blisko povezana sa njima, ne smiju da ostvaruju značajne i direktne materijalne i druge koristi i da budu uključeni u transakciju u vezi sa finansijskim instrumentom koji je izdao, za koji garantuje

ili koji na drugi način podržava subjekat koji je predmet revizije, osim interesa koje indirektno ostvaruju kroz diversifikovane subjekte za zajednička ulaganja, uključujući upravljanje fondovima, kao što su penzioni fondovi ili životno osiguranje.

Lica iz stava 4 ovog člana ne smiju tražiti ili prihvatati novčane ili nenovčane poklone ili usluge od subjekta koji je predmet revizije ili bilo kog subjekta povezanog sa subjektom koji je predmet revizije, osim ukoliko bi objektivna, razumna i informisana treća strana utvrdila da je njihova vrijednost zanemarljiva ili neznatna.

Ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju dužan je da u izvještaju o reviziji navede sve okolnosti koje mogu da utiču na njegovu nezavisnost, kao i mjere i zaštitne mehanizme koje je sproveo radi otklanjanja tih okolnosti.

Ako u toku obavljanja revizije dođe do kupovine, spajanja ili preuzimanja subjekta koji je predmet revizije, ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju dužni su da provjere svoje interese ili odnose sa pravnim sljedbenikom subjekta koji je predmet revizije, uključujući i pružene dodatne usluge koje bi mogle da utiču na njegovu nezavisnost ili sposobnost za obavljanje revizije nakon kupovine, spajanja ili preuzimanja.

U slučaju iz stava 6 ovog člana, ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju dužni su da najkasnije u roku od tri mjeseca preduzmu mjere i/ili zaštitne mehanizme za otklanjanje interesa ili odnosa koji bi mogli da utiču na nezavisnost i objektivnost obavljanja revizije.

Vlasnici ili akcionari društva za reviziju kao i članovi organa upravljanja ili nadzornog organa tog društva za reviziju ili povezanog lica društva za reviziju ne smiju se miješati u sprovođenje revizije na način kojim se dovodi u pitanje nezavisnost i objektivnost ovlašćenog revizora koji sprovodi reviziju u ime društva za reviziju.

Društvo za reviziju je dužno da čuva revizorsku tajnu u vezi sa svim informacijama dobijenim u toku pružanja revizorskih usluga.

Revizorska tajna se smatra poslovnom tajnom društva za reviziju.

Članovi upravnog i nadzornog tijela društva za reviziju, kao i pojedinci koji rade ili su radili u društvu za reviziju i koji su imali ili trenutno imaju pristup informacijama iz stava 10 ovog člana, dužni su da čuvaju tajnost informacija i podataka koje saznaju prilikom obavljanja revizije i ne smiju ih koristiti za sebe, otkrivati trećim stranama ili omogućavati trećim stranama da ih koriste.

Otkrivanje revizorske tajne neće se smatrati povredom, u sljedećim slučajevima:

1) kada se informacije otkrivaju trećoj strani na osnovu prethodno datog pristanka klijenta u pisanoj formi;
2) kada su informacije potrebne Ministarstvu u svrhu vršenja nadzora ili drugih postupaka u okviru svoje nadležnosti;
3) kada se informacije otkrivaju drugom društvu za reviziju u svrhu obavljanja revizije godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja u skladu sa ovim zakonom i u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo;
4) kada se informacije otkrivaju sudu na osnovu pisanog zahtjeva;
5) kada je takvo otkrivanje propisano drugim zakonom.

Ograničenje obavljanja revizije

Član 9

Ovlašćeni revizor ne smije da obavlja reviziju kod pravnog lica:

1) u kojem je akcionar, član, osnivač ili ima udio ili ima značajan finansijski uticaj kod subjekta revizije ili ima značajan interes u povezanom pravnom licu subjekta revizije;
2) u kojem je direktor, odnosno član organa upravljanja ili nadzora, prokurist i punomoćnik subjekta revizije ili pravnog lica koje posjeduje značajan interes u povezanom pravnom licu subjekta revizije;
3) u kojem je direktor, odnosno član organa upravljanja ili nadzora ili prokurist njegov krvni srodnik u pravoj liniji, krvni srodnik u pobočnoj liniji zaključno sa trećim stepenom srodstva i supružnik;
4) u kojem je obavljao računovodstvene poslove ili pružao dodatne usluge;
5) drugim slučajevima utvrđenim Kodeksom etike za profesionalne računovođe.

Zabrana obavljanja revizije odnosi se i na ovlašćene revizore koji obavljaju reviziju konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja kod subjekta revizije.

Zabrane iz stava 1 ovog člana odnose se i na društvo za reviziju, članove revizorskog tima i druga lica koja nijesu licencirani ovlašćeni revizori, a učestvuju u reviziji.

Izdavanje licence za obavljanje revizije

Član 10

Licenca za obavljanje revizije (u daljem tekstu: licenca) može se izdati licu koje:

1) ima zvanje sertifikovanog računovođe;

2) ima tri godine iskustva na poslovima revizije po zaključenom ugovoru o radu na puno radno vrijeme, od čega najmanje dvije godine na poslovima revizije pod nadzorom ovlašćenog revizora;

3) nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova iz oblasti revizije.

Licencu izdaje Ministarstvo.

Licenca se izdaje na osnovu zahtjeva koji se podnosi Ministarstvu.

Uz zahtjev za izdavanje licence prilažu se dokazi o ispunjenosti uslova iz stava 1 tač. 1 i 2 ovog člana.

Dokaz iz stava 1 tačka 3 ovog člana Ministrstvo pribavlja po službenoj dužnosti.

Za izdavanje licence plaća se naknada.

Licenca se izdaje na neodređeno vrijeme.

Licence se upisuju u registar ovlašćenih revizora.

Visinu i način obračuna naknade iz stava 6 ovog člana propisuje Vlada Crne Gore (u daljem tekstu: Vlada).

Obrazac zahtjeva za izdavanje licence i dokumentaciju koja se podnosi uz zahtjev propisuje Ministarstvo.

Priznavanje licence

Član 11

Licenca se može priznati ovlašćenom revizoru iz države članice Evropske unije, koji ima licencu izdatu od nadležnog organa države članice Evropske unije za obavljanje revizije, koja po sadržaju i uslovima za izdavanje odgovara licenci iz člana 10 ovog zakona.

Licenca se može priznati, pod uslovom reciprociteta, ovlašćenom revizoru koji ima licencu za obavljanje revizije izdatu od nadležnog organa treće zemlje koja po sadržaju i uslovima za izdavanje odgovara licenci iz člana 10 ovog zakona.

Lica iz st. 1 i 2 ovog člana, u postupku priznavanja licenci, dužna su da polože ispit iz poznavanja zakona kojima se uređuju porezi, obavezno socijalno osiguranje i privredno pravo.

Za priznavanje licence iz st. 1 i 2 ovog člana plaća se nakanda.

Visinu i način obračuna naknade iz stava 4 ovog člana propisuje Vlada.

Način i dokumentaciju potrebnu za priznavanje licence i polaganje ispita iz st. 1, 2 i 3 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Kontinuirana profesionalna edukacija

Član 12

Radi održavanja teorijskog znanja, stručnih vještina i vrijednosti na visokom nivou ovlašćeni revizori su dužni da se profesionalno usavršavaju.

Profesionalno usavršavanje iz stava 1 ovog člana vrši se na osnovu programa kontinuirane profesionalne edukacije koji utvrđuje Ministarstvo.

Profesionalno usavršavanje iz stava 1 ovog člana organizuje i sprovodi Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova.

Program iz stava 2 ovog člana Ministarstvo dostavlja na mišljenje Savjetu za reviziju.

Oduzimanje licence

Član 13

Ministarstvo će ovlašćenom revizoru rješenjem oduzeti licencu:

1) ako se utvrdi da su podaci na osnovu kojih je izdata licenca neistiniti;

2) u slučaju oduzimanja sertifikata iz člana 10 stav 1 tačka 1 ovog zakona;

3) ako obavlja poslove revizije nestručno i nesaglasno sa MSR i Kodeksom etike za profesionalne računovođe;

4) ako obavlja poslove revizije suprotno odredbama ovog zakona;

5) ako ne otkloni nepravilnosti, odnosno ne sprovede dodatne mjere u roku određenom u postupku kontrole; i

6) ako ne ispunjava i druge uslove propisane ovim zakonom.

Ako se oduzme licenca priznata u skladu sa članom 11 st. 1 i 2 ovog zakona, Ministarstvo će o postojanju razloga za oduzimanje licence obavijestiti nadležni organ države članice Evropske unije, odnosno treće zemlje, koji je izdao licencu.

Privremeno oduzimanje licence

Član 14

Ministarstvo će rješenjem privremeno oduzeti licencu na period od godinu dana, ovlašćenom revizoru koji se profesionalno ne usavršava u skladu sa članom 12 ovog zakona.

Rok iz stava 1 ovog člana može da se produžava sve dok ovlašćeni revizor ne dostavi dokaz da je obavio kontinuirano profesionalno usavršavanje u skladu sa ovim zakonom.

Društvo za reviziju

Član 15

Društvo za reviziju je privredno društvo osnovano radi obavljanja djelatnosti revizije u skladu sa ovim zakonom.

Društvo za reviziju mora da ima dozvolu za obavljanje revizorskih usluga.

Društvo za reviziju mora da ima najmanje jednog zaposlenog licenciranog ovlašćenog revizora sa punim radnim vremenom.

Reviziju može da obavlja društvo za reviziju osnovano u Crnoj Gori, sa dobrom reputacijom, u kojem:

1) većinu prava glasa imaju ovlašćeni revizori koji ispunjavaju uslove iz člana 10 ili člana 11 stav 1 ovog zakona, odnosno društva za reviziju osnovana u Crnoj Gori ili u državi članici Evropske unije;
2) većinu, a najviše do tri četvrtine članova organa upravljanja društva čine ovlašćeni revizori koji ispunjavaju uslove iz člana 10 ili člana 11 stav 1 ovog zakona, odnosno društva za reviziju osnovana u Crnoj Gori ili u državi članici Evropske unije.

Dobru reputaciju, u smislu ovog zakona, ima pravno lice i njegov stvarni vlasnik u skladu sa zakonom koji uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, koji:

1) nije osuđivan za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova iz oblasti revizije; i
2) nad čijom imovinom nije otvoren ili sproveden stečajni postupak.

Zakonsku reviziju godišnjih finansijskih izvještaja subjekata od javnog interesa i konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja može da obavlja društvo za reviziju koje ima u radnom odnosu sa punim radnim vremenom zaposlena najmanje dva licencirana ovlašćena revizora, osim ako posebnim zakonom nije drukčije uređeno.

Ako se organ upravljanja iz stava 4 tačka 2 ovog člana sastoji od dva člana, jedan od njih mora da bude lice koje ispunjava uslove iz člana 10 ili člana 11 stav 1 ovog zakona, odnosno društvo za reviziju osnovano u Crnoj Gori ili u državi članici Evropske unije.

Društvo za reviziju iz države članice Evropske unije ili iz treće zemlje može da obavlja revizorske usluge na području Crne Gore, ako se registruje za obavljanje te djelatnosti u Crnoj Gori, u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva i ovim zakonom.

Postupak i dokumentaciju potrebnu za podnošenje zahtjeva za izdavanje licence za pružanje revizorskih usluga, propisuje Ministarstvo.

Unutrašnja organizacija društava za reviziju

Član 16

Društvo za reviziju dužno je da ispuni sljedeće zahtjeve u pogledu organizacije:

1) utvrdi odgovarajuće politike i procedure da bi se obezbijedilo da se vlasnici ili akcionari društva za reviziju, kao i direktor, odnosno organi upravljanja i nadzora tog društva, ne miješaju u obavljanje zakonske revizije na bilo koji način kojim se ugrožava nezavisnost i objektivnost ovlašćenog revizora, koji obavlja zakonsku reviziju u ime društva za reviziju;
2) ima pouzdane administrativne i računovodstvene procedure, mehanizme interne kontrole kvaliteta, djelotvorne procedure za procjenu rizika i djelotvorne kontrolne i zaštitne mehanizme koji se odnose na sisteme za obradu informacija koji moraju biti osmišljeni tako da obezbijede usklađenost sa odlukama i procedurama na svim nivoima tog društva za reviziju;

3) uspostavi odgovarajuće politike i procedure kojim će se obezbijediti da njihovi zaposleni i sva druga fizička lica koja nijesu ovlašćeni revizori a koje društvo angažuje za potrebe obavljanja revizije iz specifičnih oblasti, a čije se usluge stavljaju na njihovo raspolaganje ili pod njihovu kontrolu i koji su direktno uključeni u aktivnosti zakonske revizije, imaju odgovarajuće znanje i iskustvo za obavljanje dužnosti koje su im povjerene;

4) uspostavi odgovarajuće politike i procedure kojim će se obezbijediti da se angažovanje stručnih lica iz specifičnih oblasti ne vrši na način kojim će se narušiti kvalitet interne kontrole kvaliteta kod društva za reviziju i sposobnost nadležnih organa da obavljaju nadzor nad radom društva za reviziju u pogledu ispunjavanja obaveza propisanih ovim zakonom;

5) uspostavi odgovarajuće organizacione i poslovne procedure radi sprečavanja, utvrđivanja, otklanjanja ili upravljanja i objelodanjivanja eventualnih prijetnji po njihovu nezavisnost;

6) uspostavi odgovarajuće politike i procedure za obavljanje zakonskih revizija, obuku zaposlenih, nadzor i kontrolu njihovih aktivnosti i organizaciju strukture radne dokumentacije;

7) uspostavi sistem interne kontrole kvaliteta da bi se obezbijedio kvalitet zakonske revizije;

8) koristi odgovarajuće sisteme, resurse i procedure da bi se obezbijedio kontinuitet i redovnost u obavljanju njihovih aktivnosti u zakonskoj reviziji;

9) uspostavi odgovarajuće i djelotvorne organizacione procedure za rješavanje i evidentiranje incidenata koji imaju ili mogu imati ozbiljne posljedice po integritet aktivnosti društva u obavljanju zakonske revizije;

10) donese odgovarajuće politike u oblasti naknada za rad, uključujući politike za raspodjelu dobiti, kojima se predviđaju dovoljni radni podsticaji zaposlenima da bi se obezbijedio kvalitet revizije, dok iznos prihoda koji društvo za reviziju ostvari iz pružanja nerevizorskih usluga subjektu revizije ne predstavlja sastavni dio provjere rada i naknade za rad lica koje u njoj učestvuje ili je u mogućnosti da utiče na obavljanje revizije;

11) prati i provjerava adekvatnost i djelotvornost svojih internih sistema kontrole kvaliteta i aranžmana uspostavljenih u skladu sa ovom zakonom i da preduzima odgovarajuće mjere radi otklanjanja eventualnih nedostataka, kao i da obavlja godišnju provjeru internih sistema kontrole kvaliteta i vodi evidenciju o rezultatima te provjere i o predloženim mjerama za izmjenu sistema interne kontrole kvaliteta;

12) uspostavi odgovarajuće i djelotvorne organizacione i poslovne procedure za prijavljivanje eventualnih povreda odredaba ovog zakona i MSR, od strane zaposlenih u društvu za reviziju;

13) uspostavi politike, kontrole i postupke za sprečavanje pranja novca i finansiranje terorizma.

Organizacija rada na zakonskoj reviziji

Član 17

Zakonsku reviziju obavlja ovlašćeni revizor odnosno društvo za reviziju.

Društvo za reviziju imenuje glavnog partnera za reviziju.

Kada društvo za reviziju bira glavnog partnera za reviziju ili partnere u svrhu imenovanja, glavni kriterijumi za izbor moraju biti potreba obezbjeđenja kvaliteta revizije, nezavisnost i kompetentnost.

Glavni partner za reviziju aktivno učestvuje u obavljanju zakonske revizije.

Društvo za reviziju dužno je da vodi evidencije o svakoj povredi odredaba ovog zakona, o eventualno nastalim posljedicama takvog ponašanja i mjerama koje su preduzete radi otklanjanja tih posljedica i ispravljanja sistema interne kontrole kvaliteta.

Društvo za reviziju je dužno da pripremi godišnji izvještaj koji sadrži pregled preduzetih mjera i da taj izvještaj proslijedi zaposlenima.

Kada društvo za reviziju traži savjete od spoljnih eksperata, dužno je da dokumentuje upućene zahtjeve i dobijene savjete.

Društvo za reviziju dužno je da vodi evidenciju o svakom klijentu koja obuhvata sljedeće podatke:

1) naziv, adresu i mjesto poslovanja;

2) naziv ključnih revizorskih partnera;

3) naknade naplaćene za zakonsku reviziju;

4) naknade naplaćene za druge usluge u svakoj finansijskoj godini.

Društvo za reviziju dužno je da otvori revizorski dosije za svaku zakonsku reviziju, koji obuhvata radnu dokumentaciju iz člana 32 ovog zakona.

Revizorski dosije se zatvara u roku od 60 dana od dana potpisivanja izvještaja o reviziji iz člana 29 ovog zakona.

Društvo za reviziju dužno je da vodi evidencije o eventualnim pisanim žalbama o obavljanju zakonskih revizija.

Dozvola za obavljanje revizije

Član 18

Društvo za reviziju može da vrši poslove revizije, samo na osnovu dozvole za obavljanje revizije izdate u skladu sa ovim zakonom.

Dozvolu za obavljanje revizije rješenjem izdaje Ministarstvo.

Dozvola za obavljanje revizije izdaje se na neodređeno vrijeme.

Dozvola iz stava 1 ovog člana, izdaje se na osnovu zahtjeva.

Dozvola iz stava 1 ovog člana, upisuje se u registar društava za reviziju.

Pravno lice koje nije dobilo dozvolu za obavljanje revizije u skladu sa ovim zakonom, ne smije u obavljanju djelatnosti koristiti naziv, "revizija", "društvo za reviziju", "audit" ili izvedenice iz ovih riječi.

Zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje revizije

Član 19

Zahtjev za izdavanje dozvole za obavljanje revizije podnosi se Ministarstvu.

Uz zahtjev iz stava 1 ovog člana podnosi se:

1) dokaz o registraciji u Centralnom registru privrednih subjekata;

2) odluka o imenovanju članova odbora direktora, sa obrazloženjem;

3) dokaz da najmanje dva osnivača posjeduju licencu ovlašćenog revizora, odnosno dokaz o ispunjavanju uslova iz člana 10 ovog zakona;

4) ugovor o obaveznom osiguranju od odgovornosti za štetu iz člana 23 ovog zakona;

5) za osnivače koji su društva za reviziju iz država članica Evropske unije, odnosno trećih država, mišljenje nadležnog organa (instituta, komore, udruženja i slično), koje obuhvata:

   a) sadržaj propisa te države koji uređuju uslove za obavljanje revizije i provjeru kvaliteta obavljanja revizije,

   b) izjavu nadležnog organa da društvo za reviziju u državi članici Evropske unije, odnosno trećoj državi, ima pravo da obavlja usluge revizije i da li postoje ograničenja u obavljanju revizije,

   c) izjavu nadležnog organa da će Ministarstvo obavještavati o svim mjerama provjere kvaliteta rada izrečenim društvu za reviziju države članice Evropske unije, odnosno treće države;

6) podatke o ovlašćenim revizorima koji će obavljati reviziju sa dokazima o radnom angažovanju.

Dokaz iz stava 2 tačka 1 ovog člana Ministarstvo pribavlja po službenoj dužnosti.

O zahtjevu iz stava 1 ovog člana, odlučuje Ministrstvo rješenjem.

Protiv rješenja iz stava 4 ovog člana može se pokrenuti upravni spor.

Za izdavanje dozvole za obavljanje revizije plaća se nakanda.

Visinu i način obračuna naknade iz stava 6 ovog člana propisuje Vlada.

Ministarstvo obavještava nadležni organ matične države članice Evropske unije o registraciji društva za reviziju iz te države članice.

Bliže uslove i dokumentaciju potrebnu za izdavanje dozvole za obavljanje revizije propisuje Ministarstvo.

Oduzimanje dozvole za obavljanje revizije

Član 20

Ministarstvo će donijeti rješenje o oduzimanju dozvole za obavljanje revizije društva za reviziju, ako:

1) se utvrdi da su podaci na osnovu kojih je dozvola izdata neistiniti;

2) prestane da ispunjava neki od uslova na osnovu kojih je izdata dozvola;

3) se u vršenju revizije ne pridržava odredbi ovog zakona;

4) reviziju u ime društva za reviziju vrši lice kojem je oduzeta licenca za obavljanje revizije;

5) društvo za reviziju ne otkloni nepravilnosti odnosno ne sprovede dodatne mjere u roku određenom u postupku kontrole; i

6) u drugim slučajevima propisanim ovim zakonom.

Prestanak važenja dozvole za obavljanje revizije

Član 21

Ministarstvo rješenjem utvrđuje prestanak važenja dozvole za obavljanje revizije ako društvo za reviziju donese odluku o prestanku obavljanja djelatnosti revizije finansijskih izvještaja, kao i u slučajevima prestanka privrednog društva u skladu sa zakonom kojim se uređuju privredna društva.

Registracija revizora i društava za reviziju iz treće zemlje

Član 22

Ministarstvo će, na zahtjev, registrovati revizora iz treće zemlje ili društvo za reviziju iz treće zemlje donošenjem rješenja, pod uslovom da izdaju izvještaj revizije o godišnjim finansijskim izvještajima ili konsolidovanim godišnjim finansijskim izvještajima emitenta sa sjedištem van Evropske unije, čije su prenosive hartije od vrijednosti kotirane na regulisanom tržištu u Crnoj Gori u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, osim u slučaju izdavalaca dužničkih hartija od vrijednosti koje su još uvijek u opticaju i na koje se primjenjuje jedno od sljedećeg:

1) kotirane su na regulisanom tržištu u Crnoj Gori prije 31. decembra 2010. godine, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, i izdate su po nominalnoj vrijednosti po jedinici od najmanje 50.000,00 eura, ili u drugoj valuti u iznosu koji predstavlja ekvivalentnu vrijednost od najmanje 50.000,00 eura na dan emisije;
2) kotirane su na regulisanom tržištu u Crnoj Gori poslije 31. decembra 2010. godine, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, i izdate su po nominalnoj vrijednosti po jedinici od najmanje 100.000,00 eura, ili u drugoj valuti u iznosu koji predstavlja ekvivalentnu vrijednost od najmanje 100.000,00 eura na dan emisije.

Izvještaj revizije o godišnjim finansijskim izvještajima ili konsolidovanim godišnjim finansijskim izvještajima iz stava 1 ovog člana, koji izdaje revizor, odnosno društvo za reviziju iz treće zemlje koje nije registrovano u Crnoj Gori, nemaju pravno dejstvo u Crnoj Gori.

Ministarstvo će registrovati društvo za reviziju iz treće zemlje radi revizije godišnjih finansijskih izvještaja ili konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja, ako su ispunjeni sljedeći uslovi:

1) većina članova upravnog odbora ili nadzornog odbora društva za reviziju iz treće zemlje ispunjava uslove iz člana 10 ovog zakona;
2) revizor iz treće zemlje koji obavlja revizije u ime društva za reviziju treće zemlje ispunjava uslove iz člana 10 ovog zakona;
3) revizije godišnjih finansijskih izvještaja ili konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja iz stava 1 ovog člana vrše se u skladu sa Međunarodnim standardima revizije, Međunarodnim izjavama o revizorskoj praksi, Međunarodnim standardima o angažmanima pregleda, drugim angažmanima uvjeravanja i srodnim uslugama, kao i Međunarodnim standardima upravljanja kvalitetom, pod uslovom da je ove standarde i smjernice usvojio Odbor za međunarodne standarde revizije i usluge uvjeravanja (IAASB);
4) objavljuje na svojoj internet stranici godišnji izvještaj o transparentnosti iz člana 31 ovog zakona.

Ministarstvo će registrovati revizora iz treće zemlje ukoliko ispunjava uslove iz stava 3 tač. 2, 3 i 4 ovog člana.

Na oduzimanje rješenja o registraciji revizora iz treće zemlje shodno se primjenjuju odredbe člana 13 ovog zakona o oduzimanju licence ovlašćenom revizoru.

Na oduzimanje dozvole za obavljanje revizije društvu za reviziju iz treće zemlje shodno se primjenjuju odredbe čl. 13 i 20 ovog zakona o oduzimanju dozvole društvu za reviziju.

Prilikom izdavanja dozvole o registraciji društvu za reviziju iz treće zemlje ili revizoru iz treće zemlje, Ministarstvo je dužno da primijeni odluke o ekvivalentnosti koje je usvojila Evropska komisija.

Dok odluka o ekvivalentnosti iz stava 8 ovog člana ne stupi na snagu, Ministarstvo može procjenjivati ekvivalentnost uslova utvrđenih u čl. 10 i 18 ovog zakona, primjenjujući opšte kriterijume ekvivalentnosti koje je utvrdila Evropska komisija.

Detaljan sadržaj zahtjeva i dokumentaciju koja se podnosi uz zahtjev za registraciju iz stava 1 ovog člana, za društvo za reviziju iz treće zemlje i revizora iz treće zemlje, kao i iznose naknada, propisuje Ministarstvo.

Osiguranje od odgovornosti

Član 23

Društvo za reviziju i ovlašćeni revizor dužni su da zaključe ugovor o obaveznom osiguranju od odgovornosti za štetu koju bi svojim radom mogli nanijeti licu za koje vrše reviziju.

Ovlašćeni revizor je dužan da ugovor iz stava 1 ovog člana, zaključi danom početka obavljanja poslova revizije.

Sumu osiguranja iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Dodatne usluge

Član 24

Društvo za reviziju ili ovlašćeni revizor može, pored usluga revizije, u okviru svoje registrovane djelatnosti, da pruža i usluge iz oblasti finansija i računovodstva, usluge finansijskih analiza i kontrola, poreskog i drugog poslovnog savjetovanja, usluge procjene vrijednosti kapitala, imovine i obaveza, izrade i ekonomske ocjene investicionih projekata i druge srodne usluge, osim ako posebnim propisom nije drugačije uređeno.

Društvo za reviziju ili ovlašćeni revizor ne smije da obavlja zakonsku reviziju u pravnom licu kojem pruža usluge iz stava 1 ovog člana, za poslovnu godinu u kojoj je te usluge pružao.

Zabrana iz stava 2 ovog člana, odnosi se i na matično i zavisno pravno lice društva za reviziju, odnosno ovlašćenog revizora.

Društvo za reviziju koje obavlja zakonsku reviziju subjekata od javnog interesa i svi članovi mreže kojoj društvo za reviziju pripada ne smiju pružati direktno ili indirektno revidiranom subjektu, njegovom matičnom društvu ili društvima pod njegovom kontrolom sljedeće dodatne usluge:

1) poreske usluge povezane sa:
   a) pripremom poreskih obrazaca;
   b) porezom na zarade;
   c) carinom;
   d) pronalaženjem javnih subvencija i poreskih olakšica osim ako je za takve usluge zakonom propisana pomoć ovlašćenog revizora ili društva za reviziju;
   e) pomoći u vezi sa poreskim inspekcijama poreskih tijela osim ako je za takve inspekcije zakonom propisana pomoć ovlašćenog revizora ili društva za reviziju;
   f) obračunom direktnog i indirektnog poreza kao i odloženog poreza;
   g) poreskim savjetovanjem;
2) usluge koje uključuju bilo kakvu ulogu u upravljanju ili donošenju odluka u subjektu koji je predmet revizije;
3) usluge u oblasti finansija i računovodstva, uključući pripremu računovodstvenih evidencija i finansijskih izvještaja;
4) usluge obračuna zarada;
5) osmišljavanje i sprovođenje postupaka unutrašnje kontrole ili upravljanja rizicima povezanih sa pripremom i/ili nadzorom finansijskih informacija ili osmišljavanje i sprovođenje tehnoloških sistema za finansijske informacije;
6) usluge procjene vrijednosti, uključujući procjene vrijednosti povezane sa aktuarskim uslugama ili pomoćnim uslugama u sudskim sporovima;
7) pravne usluge povezane sa:
   a) opštim savjetovanjem;
   b) pregovaranjem u ime subjekta koji je predmet revizije; i
   c) pravnim zastupanjem u rješavanju sudskih sporova;
8) usluge u vezi sa funkcijom unutrašnje revizije revidiranog subjekta;
9) usluge povezane sa finansiranjem, strukturom i dodjelom kapitala kao i investicionom strategijom subjekta koji je predmet revizije, osim pružanja usluga u vezi sa finansijskim izvještajima, poput izdavanje pisama podrške u vezi sa prospektima koje je izdao subjekt koji je predmet revizije;
10) promociju, trgovanje ili preuzimanje akcija subjekta revizije;
11) usluge ljudskih resursa povezane sa:
   a) upravom koja je na takvoj poziciji da može značajno uticati na sastavljanje računovodstvenih evidencija ili finansijskih izvještaja koji su predmet revizije, pri čemu te usluge obuhvataju: traženje ili izbor kandidata za to mjesto ili provjere referenci kandidata za ta mjesta;
   b) strukturiranjem modela organizacije; i

c) kontrolom troškova.

Zabrana obavljanja dodatnih usluga iz stava 4 ovog člana odnosi se na:

1) period između početka perioda koji je predmet revizije i izdavanja revizorskog izvještaja, i

2) poslovnu godinu koja prethodi periodu iz tačke 1 ovog stava.

Registri

Član 25

Registar ovlašćenih revizora, Registar društava za reviziju, Registar ovlašćenih revizora iz država članica Evropske unije, Registar društava za reviziju iz država članica Evropske unije, Registar ovlašćenih revizora iz trećih zemalja, Registar društava za reviziju iz trećih zemalja i Registar revizora iz trećih zemalja vodi i ažurira Ministarstvo.

Registri iz stava 1 ovog člana vode se u elektronskoj formi i objavljuju na internet stranici Ministarstva.

Registar ovlašćenih revizora, Registar ovlašćenih revizora iz država članica Evropske unije, Registar ovlašćenih revizora iz trećih zemalja i Registar revizora trećih zemalja, sadrži:

1) ime, prezime i adresu ovlašćenog revizora;

2) broj i datum rješenja o izdavanju licence za obavljanje revizije;

3) broj i datum rješenja o oduzimanju licence za obavljanje revizije;

4) naziv, sjedište i registarski broj društva za reviziju kod koga je zaposlen ili na drugi način angažovan ovlašćeni revizor;

5) podatke o registraciji ovlašćenog revizora kod nadležnih organa stranih država (naziv organa i broj registracije).

Registar društava za reviziju, Registar društava za reviziju iz država članica Evropske unije i Registar društava za reviziju iz treće zemlje, naročito sadrži:

1) naziv, sjedište, registarski broj i pravnu formu/oblik;

2) broj i datum rješenja o izdavanju dozvole za obavljanje revizije;

3) broj i datum rješenja o oduzimanju dozvole za obavljanje revizije;

4) kontakt podatke i adresu internet stranice društva za reviziju;

5) ime, prezime i registarski broj ovlašćenih revizora, koji su zaposleni u društvu ili na drugi način angažovani u društvu za reviziju;

6) ime, prezime i adresu osnivača društva za reviziju;

7) podatke o direktoru, odnosno organima upravljanja;

8) članstvo u mreži i spisak imena i adrese društava članica i povezanih subjekata, ili naznaka gdje su takve informacije javno dostupne;

9) podatke o eventualnoj registraciji osnivača društva za reviziju kod nadležnih organa stranih država (naziv organa i broj registracije).

Brisanje ovlašćenih revizora i društava za reviziju iz registra

Član 26

Brisanje ovlašćenih revizora iz registra iz člana 25 stav 3 ovog zakona vrši se na osnovu rješenja Ministarstva o stavljanju rješenja o izdavanju licence van snage, odnosno rješenja o oduzimanju licence za obavljanje revizije, u skladu sa ovim zakonom.

Brisanje društava za reviziju iz registra iz člana 25 stav 4 ovog zakona vrši se na osnovu rješenja Ministarstva o stavljanju rješenja o izdavanju dozvole za obavljanje revizije, van snage, odnosno rješenja o oduzimanju dozvole za obavljanje revizije, u skladu sa ovim zakonom.

Ministarstvo u slučaju smrti ovlašćenog revizora po službenoj dužnosti briše iz registra ovlašćenih revizora, tog ovlašćenog revizora.

Promjena podataka

Član 27

Ovlašćeni revizor i društvo za reviziju dužni su da o promjeni podataka upisanih u registar ovlašćenih revizora,

odnosno registar društava za reviziju obavijeste Ministarstvo, najkasnije u roku od osam dana od dana nastale promjene.

Podaci koji se dostavljaju Ministarstvu moraju da budu potpisani od strane lica ovlašćenog za zastupanje društva za reviziju, odnosno od strane ovlašćenog revizora.

Podaci koji se dostavljaju Ministarstvu, a koje dostavljaju društva za reviziju odnosno ovlašćeni revizori država članica i trećih zemalja moraju da budu prevedeni na crnogorski jezik od strane ovlašćenog lica u skladu sa zakonom.

Zaštita podataka

Član 28

Ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju dužni su da čuvaju tajnost informacija i podataka koje saznaju prilikom obavljanja revizije.

Odredba stava 1 ovog člana, primjenjuje se i u slučaju prestanka rada ovlašćenog revizora, odnosno društva za reviziju.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju koji obavljaju reviziju subjekta koji je dio grupe pravnih lica čije se matično pravno lice nalazi u trećoj zemlji, dužan je da obezbijedi revizoru grupe iz treće zemlje pristup informacijama i podacima potrebnim za obavljanje revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja tog matičnog pravnog lica.

III. IZVJEŠTAJI O REVIZIJI I TRANSPARENTNOST

Izvještaj o reviziji

Član 29

Izvještaj o reviziji sa mišljenjem o finansijskim iskazima pravnog lica, sačinjava se u pisanoj formi, u skladu sa MSR i odredbama ovog zakona.

Revizorski izvještaj sadrži:

1) identifikacione podatke o subjektu revizije čiji su godišnji finansijski izvještaji ili konsolidovani godišnji finansijski izvještaji predmet zakonske revizije;
2) uvod u kojem se navode finansijski izvještaji koji su predmet revizije, sa okvirom finansijskog izvještavanja koji je korišćen ili primijenjen prilikom njihovog sastavljanja;
3) opis obima revizije, uz navođenje standarda revizije u skladu sa kojima je revizija obavljena;
4) mišljenje ovlašćenog revizora kojim se jasno izražava ocjena da li godišnji finansijski izvještaji ili konsolidovani godišnji finansijski izvještaji pružaju istinit i objektivan prikaz finansijskog položaja u skladu sa relevantnim zakonskim okvirom kao i da li su godišnji finansijski izvještaji u skladu sa posebnim propisima koji uređuju poslovanje pravnog lica, ako je to predviđeno tim propisima;
5) pitanja na koja revizor ukazuje, bez izražavanja mišljenja sa rezervom;
6) mišljenje o usklađenosti izvještaja menadžmenta sa godišnjim finansijskim izvještajima za istu poslovnu godinu;
7) mišljenje da li je izvještaj menadžmenta sastavljen u skladu sa relevantnim zakonskim okvirom;
8) izjavu da li je na osnovu poznavanja poslovanja i poslovnog okruženja pravnog lica revizor identifikovao značajne pogrešne prikaze, sa opisom prirode pogrešnih prikaza;
9) druge podatke.

Odredba stava 2 tač. 1 do 4 ovog člana primjenjuje se i na konsolidovane godišnje finansijske izvještaje.

Odredba stava 2 tač. 5 do 8 ovog člana primjenjuje se i na konsolidovane izvještaje menadžmenta.

Izvještaj o reviziji sa mišljenjem o finansijskim iskazima pravnog lica potpisuje ovlašćeni revizor u svoje ime, odnosno glavni partner za reviziju u svoje ime i u ime društva za reviziju kao i lice ovlašćeno za zastupanje društva za reviziju.

Ako je u postupak revizije uključeno više društava za reviziju, izvještaj o reviziji potpisuju svi ovlašćeni revizori koji su obavljali zakonsku reviziju i lica ovlašćena za zastupanje tih društava za reviziju.

U slučaju da je zakonsku reviziju subjekta od javnog interesa vršilo više društava za reviziju, ona su dužna da se usaglase oko rezultata zakonske revizije i da, nakon toga, izdaju usaglašeni revizorski izvještaj sa mišljenjem, a ako dođe do neslaganja, svako društvo za reviziju izdaje svoje mišljenje i u posebnom dodatku revizorskog izveštaja navode razlog neslaganja.

Navedeni razlozi neslaganja se dodatno obrazlažu Revizorskom odboru subjekta revizije.

Revizorski izvještaj se sastavlja i objavljuje na crnogorskom jeziku.

Uz izvještaj revizora prilažu se finansijski iskazi koji su bili predmet revizije.

Izvještaj o reviziji za pravna lica, koja su u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo dužna da sačine godišnji izvještaj menadžmenta o poslovanju, sadrži mišljenje da li je izvještaj menadžmenta o poslovanju usklađen sa finansijskim izvještajem za istu finansijsku godinu i da li je sačinjen u skladu sa odredbama zakona kojim se uređuje računovodstvo.

Odredbe st. 10 i 11 ovog člana, primjenjuju se i na konsolidovane izvještaje menadžmenta o poslovanju i ostale izvještaje propisane zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Mišljenje revizora može biti pozitivno, mišljenje sa rezervom ili negativno mišljenje.

Izuzetno od stava 13 ovog člana, ovlašćeni revizor se može uzdržati od izražavanja mišljenja na godišnje finansijske izvještaje ili konsolidovane godišnje finansijske izvještaje, u slučajevima koji su definisani Međunarodnim standardima revizije.

Revizor grupe je odgovoran za revizorski izvještaj o godišnjim konsolidovanim finansijskim izvještajima.

Revizor grupe je dužan da pregleda i procijeni zakonsku reviziju koju je sproveo revizor iz treće zemlje, ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju iz treće zemlje ili društvo za reviziju u svrhu revizije grupe.

Dodatno, revizor grupe je dužan da dokumentuje vrijeme i obim posla koji su obavili ti revizori, uključujući, gdje je to primjenjivo, pregled relevantnih djelova njihove revizorske dokumentacije.

Revizor grupe je dužan da zadrži dokumentaciju koja omogućava Ministarstvu da vrši nadzor nad radom revizora grupe.

U slučaju iz stava 17 ovog člana, revizor grupe je obavezan da dobije saglasnost revizora iz treće zemlje, ovlašćenog revizora ili društva za reviziju iz treće zemlje za prenos relevantne dokumentacije tokom revizije godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja, kao uslov da se revizor grupe može osloniti na rad tih revizora.

Ako revizor grupe nije u mogućnosti da postupa u skladu sa stavom 17 ovog člana, neophodne mjere moraju biti preduzete i prijavljene Ministarstvu.

Mjere iz stava 20 ovog člana mogu, gdje je to potrebno, uključivati sprovođenje dodatnih revizorskih procedura direktno ili prepuštanje takvih zadataka eksternim subjektima relevantnih podružnica.

Ako revizor grupe podliježe nadzoru kontrole kvaliteta ili nadzoru vezanom za zakonsku reviziju godišnjih konsolidovanih finansijskih izvještaja grupe, revizor grupe je dužan da, na zahtjev, Ministarstvu učini dostupnom relevantnu dokumentaciju u vezi sa zakonskom revizijom koju je obavio revizor u trećoj zemlji, ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju u trećoj zemlji u svrhe revizije grupe, uključujući svu radnu dokumentaciju relevantnu za zakonsku reviziju grupe.

Revizija godišnjih finansijskih izvještaja i konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja ne uključuje garanciju o budućoj održivosti subjekta revizije ili efikasnosti članova upravnog ili nadzornog odbora u njihovom prethodnom ili budućem upravljanju poslovima ovog subjekta.

Zabrana obavljanja poslova

Član 30

Ovlašćeni revizor, odnosno glavni partner za reviziju u periodu od najmanje dvije godine nakon potpisivanja izvještaja o reviziji ne smije da:

1) obavlja rukovodeće poslove u pravnom licu kod kojeg je vršio reviziju;

2) bude član revizorskog odbora pravnog lica kod kojeg je vršio reviziju;

3) bude član organa upravljanja ili nadzornog organa pravnog lica kod kojeg je vršio reviziju.

Zaposleni u društvu za reviziju ili kod ovlašćenog revizora koji rade na poslovima revizije, kao i lice iz člana 7 stav 3 ovog zakona, ne smiju obavljati poslove, ni biti članovi odbora i organa iz stava 1 ovog člana, prije isteka perioda od godinu dana od potpisivanja izvještaja o reviziji.

Izvještaj o transparentnosti

Član 31

Društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor koji vrši reviziju subjekata od javnog interesa, dužni su da do 31. marta tekuće za prethodnu godinu, Savjetu za reviziju dostave godišnji izvještaj o transparentnosti, radi objavljivanja na internet stranici Savjeta za reviziju.

Objavljeni izvještaj o transparentnosti biće dostupan na internet stranici Savjeta za reviziju najmanje pet godina od dana njegovog objavljivanja.

Društvo za reviziju odnosno ovlašćeni revizor su dužni da, do 30. aprila tekuće za prethodnu godinu, objave izvještaj o transparentnosti na svojoj internet stranici, u slučajevima gdje je to primjenjivo.

Izvještaj o transparentnosti sadrži:

1) oblik privrednog društva i vlasničku strukturu društva za reviziju, odnosno ovlašćenog revizora;
2) opis mreže i njeno pravno i organizaciono uređenje, ako društvo za reviziju pripada mreži;
3) ime svakog ovlašćenog revizora koji djeluje kao samostalni revizor ili društva za reviziju koje je član mreže;
4) zemlje u kojima su svaki ovlašćeni revizor koji djeluje kao samostalni revizor ili društvo za reviziju koje je član mreže kvalifikovani kao ovlašćeni ili imaju svoju registrovanu kancelariju, glavnu upravu ili glavno mjesto poslovanja;
5) ukupan promet koji ostvare ovlašćeni revizori koji djeluju kao samostalni revizori i društva za reviziju koja su članovi mreže, koji proizlazi iz zakonske revizije godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja;
6) opis upravljačke strukture društva za reviziju;
7) opis sistema unutrašnje kontrole kvaliteta društva za reviziju i izjavu organa upravljanja o njegovoj efikasnosti;
8) datum kada je sprovedena posljednja kontrola rada;
9) popis subjekata iz člana 35 ovog zakona, za koje je društvo za reviziju odnosno ovlašćeni revizor sprovelo reviziju tokom prethodne finansijske godine;
10) izjavu o nezavisnosti rada društva za reviziju, odnosno ovlašćenog revizora, koja naročito sadrži pregled unutrašnjih kontrola kojima se obezbjeđuje nezavisnost;
11) izjavu o politici revizorskog društva o kontinuiranoj profisionalnoj edukaciji;
12) finansijske informacije o ukupnom prihodu podijeljenom na sljedeće stavke:
    a) prihodi od zakonske revizije godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja subjekata iz člana 35 ovog zakona,
    b) prihodi od revizije godišnjih i konsolidovanih finansijskih izvještaja drugih subjekata;
    c) prihodi od dozvoljenih nerevizorskih usluga subjektima koji su predmet revizije koju obavlja ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju; i
    d) prihodi od pružanja nerevizorskih usluga drugim subjektima.
13) parametre za utvrđivanje zarada glavnih partnera za reviziju.

Lice ovlašćeno za zastupanje društva za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor potpisuje izvještaj o transparentnosti.

Društvo za reviziju može mijenjati godišnji izvještaj o transparentnosti.

O izmjenama izvještaja o transparentnosti društvo za reviziju dužno je da obavijesti Savjet za reviziju.

Izmjene izvještaja o transparentnosti objavljuju se na način iz st. 1 i 3 ovog člana, uz navođenje obrazloženja o razlozima izmjene tog izvještaja.

Čuvanje revizorske dokumentacije

Član 32

Društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor mora kompletirati cjelokupnu radnu dokumentaciju, na osnovu koje se izdaje revizorski izvještaj.

Radna dokumentacija, odnosno kopije dokumenata prikupljenih u toku revizije u svojini su ovlašćenog revizora, odnosno društva za reviziju, povjerljivog su karaktera i mogu se koristiti samo za potrebe revizije, u skladu sa ovim zakonom, osim ako posebnim propisima nije drukčije uređeno.

Izuzetno od stava 2 ovog člana, radna dokumentacija, može se koristiti za potrebe nadzora nad radom društva za reviziju, odnosno ovlašćenog revizora, u skladu sa ovim zakonom.

Ako su društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor zamijenjeni drugim društvom za reviziju, odnosno ovlašćenim revizorom, prethodno društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor dužni su da novom društvu za reviziju, odnosno ovlašćenom revizoru omoguće pristup dokumentaciji koja se odnosi na subjekta revizije kod kojeg se obavlja revizija uključujući i dokumentaciju koja se odnosi na posljednju obavljenu reviziju.

Društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizori dužni su da čuvaju revizorsku dokumentaciju najmanje šest godina, počev od godine na koju se revizija odnosi.

Obaveza izvještavanja

Član 33

Društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor dužni su da izvještavaju revizorski odbor pravnog lica o ključnim pitanjima koja proizlaze iz revizije, a naročito o radu i propustima unutrašnje kontrole.

Društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor koji vrši zakonsku reviziju subjekata od javnog interesa dužni su da u pisanoj formi dostave dodatni izvještaj revizorskom odboru subjekta koji je predmet revizije, najkasnije do datuma podnošenja revizorskog izvještaja u skladu sa članom 29 ovog zakona.

Dodatni izvještaj iz stava 2 ovog člana predstavlja obrazloženje rezultata sprovedene zakonske revizije i treba najmanje da sadrži:

1) izjavu o nezavisnosti u skladu sa članom 8 ovog zakona;
2) identifikaciju svakog ključnog revizora uključenog u reviziju, u slučaju kada je zakonsku reviziju obavilo društvo za reviziju;
3) potvrdu da su ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju dobili potvrdu o nezavisnosti od drugog ovlašćenog revizora ili društva za reviziju i/ili eksternog saradnika u slučaju gdje su ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju omogućili da bilo koja od njihovih aktivnosti bude sprovedena od strane drugog ovlašćenog revizora ili društva za reviziju koji nisu dio iste mreže, ili su koristili rad eksternih saradnika;
4) opis prirode, učestalost i obim komunikacije sa revizorskim odborom ili tijelom koje izvršava ekvivalentne funkcije u pravnom licu koje je subjekt revizije, upravljačkim tijelom i administrativnim ili nadzornim tijelom subjekta koji je predmet revizije, uključujući datume sastanaka sa tim tijelima;
5) opis obima i vremenskog okvira revizije;
6) opis raspodjele zadataka među ovlašćenim revizorima i/ili društvima za reviziju, gdje je imenovano više od jednog ovlašćenog revizora ili društva za reviziju;
7) opis metodologije koja je korišćena, uključujući koje kategorije bilansa stanja su direktno provjerene i koje kategorije su provjerene na osnovu testiranja sistema i usklađenosti, uključujući objašnjenje bilo kakve značajne varijacije u složenosti testiranja sistema i usklađenosti u poređenju sa prethodnom godinom, čak i ako je zakonsku reviziju iz prethodne godine sproveo drugi revizor ili društvo za reviziju;
8) kvantitativni nivo materijalnosti primjenjen za vršenje zakonske revizije finansijskih izvještaja u cjelini i, kada je primjenjivo, nivoe materijalnosti za posebne klase transakcija, stanja računa ili objelodanjivanja, kao i kvalitativne faktore koji su uzeti u obzir prilikom postavljanja nivoa materijalnosti;
9) izvještaj i objašnjenje odluke o događajima ili uslovima utvrđenim tokom revizije koji mogu značajno dovesti u sumnju sposobnost pravnog lica da nastavi sa radom i da li predstavljaju materijalnu nesigurnost, kao i obezbjeđivanje sažetaka svih garancija, pisama podrške, obaveza javne intervencije i drugih mjera podrške koje su uzete u obzir prilikom procjene sposobnosti nastavka poslovanja;
10) izvještaj o svim značajnim nedostacima u unutrašnjem finansijskom sistemu kontrole subjekta revizije ili, u slučaju konsolidovanih finansijskih izvještaja, matičnog pravnog lica, i/ili u računovodstvenom sistemu, a za svaki takav značajan nedostatak, dodatni izvještaj će navesti da li je uprava riješila taj nedostatak ili ne;
11) evidenciju svih značajnih situacija koje se odnose na stvarnu ili sumnjivu neusklađenost sa zakonima i propisima ili statutom a koje su identifikovane tokom revizije, u mjeri u kojoj se smatraju relevantnim kako bi se revizorskom odboru omogućilo da ispuni svoje zadatke;
12) izvještaj i ocjenu metode vrednovanja koji se primjenjuju na različite stavke u godišnjim ili konsolidovanim finansijskim izvještajima, uključujući uticaj promjena tih metoda;
13) u slučaju zakonske revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja, objašnjenje obuhvata konsolidacije i kriterijume isključenja koje primjenjuje subjekt revizije na nekonsolidovane subjekte, ako ih ima, i da li su ti primijenjeni kriterijumi u skladu sa okvirom finansijskog izvještavanja;
14) gdje je primjenljivo, identifikaciju bilo koje revizorske aktivnosti izvršene od strane revizora iz trećih zemalja, ovlašćenih revizora, društava za reviziju iz trećih zemalja ili revizorskog društva u vezi sa zakonskom revizijom konsolidovanih finansijskih izvještaja, osim od članova iste mreže kojoj pripada revizor konsolidovanih finansijskih izvještaja;
15) potvrdu da li su sva tražena objašnjenja i dokumenti dostavljeni od strane subjekta revizije;
16) informacije o:
    - bilo kakvim značajnim poteškoćama na koje se naišlo tokom zakonske revizije;
    - bilo kakvim značajnim pitanjima koja su proizašla iz zakonske revizije o kojima se diskutovalo ili su bili predmet komunikacije sa menadžmentom; i

- bilo kojim drugim pitanjima koja proizlaze iz zakonske revizije, koja po profesionalnoj procjeni revizora, imaju uticaja na nadzor nad procesom finansijskog izvještavanja.

Na zahtjev ovlašćenog revizora, društva za reviziju ili revizorskog odbora, ovlašćeni revizor odnosno društvo za reviziju će razmotriti ključna pitanja koja proizađu iz zakonske revizije.

U slučajevima kada je istovremeno angažovano više ovlašćenih revizora odnosno društava za reviziju, i ukoliko su se pojavile nesuglasice između njih u vezi sa procesom revizije, računovodstvenim pravilima ili bilo kojim drugim pitanjem vezanim za sprovođenje zakonske revizije, razlozi za takve nesuglasice će biti obrazloženi kroz dodatni izvještaj revizorskom odboru.

Dodatni izvještaj revizorskom odboru mora biti potpisan i datiran.

Dodatni izvještaj revizorskom odboru potpisuju ovlašćeni revizori koji vrše zakonsku reviziju u ime društva za reviziju.

Na zahtjev, i u skladu sa zakonom, ovlašćeni revizori odnosno društva za reviziju će, bez odlaganja, staviti na raspolaganje dodatni izvještaj nadležnim organima.

Nepravilnosti

Član 34

Ako ovlašćeni revizor, odnosno društvo za reviziju koji obavljaju zakonsku reviziju subjekta od javnog interesa sumnja ili ima razumne osnove za sumnju da su se dogodile ili se mogu dogoditi nepravilnosti, uključujući prevaru, u vezi sa finansijskim izvještajima subjekta revizije, ovlašćeni revizor odnosno društvo za reviziju su dužni da obavijeste subjekt revizije o tome i da ga pozovu da sprovede istragu i preduzme odgovarajuće mjere u cilju otklanjanja tih nepravilnosti i sprečavanja njihovog ponavljanja u budućnosti.

Ako subjekt revizije ne sprovede istragu, ovlašćeni revizor odnosno društvo za reviziju dužni su da u skladu s tim obavijeste nadležni organ.

Komunikacija o nepravilnostima iz stava 1 ovog člana od strane ovlašćenih revizora odnosno društava za reviziju ne predstavlja kršenje bilo kakvih ugovornih ili pravnih ograničenja za otkrivanje informacija.

IV. OBAVEZNOST REVIZIJE I UNUTRAŠNJA REVIZIJA

Zakonska revizija

Član 35

Zakonska revizija je obavezna za:

1) subjekte od javnog interesa;

2) srednja pravna lica;

3) matična pravna lica, koja zajedno sa zavisnim pravnim licima ispunjavaju uslove za svrstavanje u grupu srednjih pravnih lica;

4) matična pravna lica, koja zajedno sa zavisnim pravnim licima ispunjavaju uslove za svrstavanje u grupu velikih pravnih lica;

5) investiciona društva;

6) investicione fondove;

7) društva za upravljanje investicionim fondovima;

8) dobrovoljne penzione fondove;

9) društva za upravljanje dobrovoljnim investicionim fondovima; i

10) druge kolektivne investicione šeme.

Subjekti od javnog interesa, u smislu stava 1 tačka 1 ovog člana, su:

1) pravna lica koja emituju hartije od vrijednosti i druge finansijske instrumente kojima se trguje na organizovanom tržištu;

2) kreditne i druge finansijske institucije;

3) osiguravajuća društva;

4) pravna lica razvrstana u kategoriju velikih pravnih lica u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo;

5) privredna društva čiji je osnivač ili većinski vlasnik država ili jedinica lokalne samouprave, a koja su razvrstana u velika i srednja pravna lica.

Zakonska revizija konsolidovanih finansijskih izvještaja obavezna je za matična pravna lica iz stava 1 ovog člana koja sastavljaju konsolidovane finansijske izvještaje u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Razvrstavanje pravnih lica, odnosno grupe pravnih lica iz stava 1 ovog člana, vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Društva za reviziju i ovlašćeni revizori dužni su da najkasnije svake sedme godine od početka obavljanja revizije finansijskih izvještaja kod istog pravnog lica izvrše zamjenu ovlašćenog revizora potpisnika izvještaja o reviziji, odnosno glavnog partnera za reviziju, ako posebnim zakonom nije drukčije uređeno.

U slučaju iz stava 4 ovog člana, ovlašćeni revizor, odnosno glavni partner za reviziju može da obavlja reviziju kod istog pravnog lica, nakon isteka tri godine od datuma potpisivanja posljednjeg izvještaja o reviziji za to pravno lice.

Izbor društva za reviziju

Član 36

Subjekt revizije kod kojeg se vrši revizija, dužan je da zaključi ugovor o obavljanju zakonske revizije s društvom za reviziju najkasnije do 31. oktobra poslovne godine na koju se revizija odnosi, na osnovu odluke skupštine ili drugog nadležnog organa utvrđenog opštim aktom tog subjekta o izboru društva za reviziju.

Rok iz stava 1 ovog člana može da bude produžen najkasnije do 30. novembra poslovne godine u slučaju revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja.

Ugovor o reviziji

Član 37

Međusobna prava i obaveze društva za reviziju i subjekta revizije kod kojeg se vrši revizija uređuju se ugovorom o reviziji.

Ugovor o reviziji mora biti zaključen u pisanom obliku.

Ugovor o reviziji mora biti posebno zaključen za svako angažovanje društva za reviziju.

Ugovor o reviziji, pored elemenata propisanih zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi, mora da sadrži:

1) strukturu revizorskog tima;

2) podatke o planiranom broju sati za obavljanje revizije, po članovima revizorskog tima;

3) odredbu da revizorsko društvo po završetku revizije sastavlja obračun potrošenih sati po članovima revizorskog tima i ispostavlja konačni račun;

4) ukupnu cijenu za uslugu revizije.

Društva za reviziju ne mogu ugovorene poslove da ustupaju drugim društvima za reviziju, osim ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Ugovor o reviziji u toku obavljanja revizije ne može se raskinuti, sem ukoliko za to ne postoje opravdani razlozi.

Razlike u mišljenjima, koje se odnose na oblast računovodstva i revizije, subjekta revizije i društva za reviziju ne mogu se smatrati opravdanim razlogom za raskid ugovora u smislu stava 6 ovog člana.

Subjekt revizije i društvo za reviziju dužni su da obavijeste Savjet za reviziju o raskidu ugovora i obustavljanju revizije, uz detaljno obrazloženje razloga koji su doveli do raskida.

Za potrebe obavljanja revizije društvo za reviziju može angažovati stručna lica koja nijesu ovlašćeni revizori.

Angažovanje stručnih lica ne umanjuje odgovornost društva za reviziju prema subjektu revizije.

U slučaju zakonske revizije subjekata od javnog interesa, kada postoje opravdani razlozi, raskid ugovora o reviziji može zatražiti:

1) najmanje 5% akcionara ili vlasnika akcija u tom subjektu;

2) organi odgovorni za nadzor rada tog subjekta i revizorski odbor;

3) Ministarstvo.

Naknada za obavljenu reviziju

Član 38

Za obavljenu reviziju plaća se naknada.

Iznos naknade određuje se ugovorom o reviziji.

Društvo za reviziju treba da utvrdi naknade za reviziju u skladu sa zahtijevanim poslom, vremenom, potrebnim resursima za obavljanje revizije i ostalim predvidljivim troškovima obavljanja revizije.

Iznos naknade za reviziju:

1) ne može zavisiti i ne može da bude povezan sa pružanjem dodatnih usluga subjektu revizije;
2) ne može biti uslovljen ostvarenjem bilo kojeg potencijalnog događaja vezanog za reviziju, koji može da zahtijeva naknadu koja bi bila vezana za ishod ili rezultat transakcije ili rezultat obavljenog rada.

Revizorski odbor

Član 39

Subjekti od javnog interesa dužni su da imenuju revizorski odbor od najmanje tri člana.

Revizorski odbor može biti samostalan odbor ili pododbor nadzornog odbora, odnosno upravnog odbora.

Revizorski odbor imenuje skupština akcionarskog društva, odnosno nadležni organ određen statutom društva.

Za člana revizorskog odbora može biti imenovano lice, koje ima završen najmanje VII-1 nivo nacionalnog okvira kvalifikacija u obimu 240 kredita CSPK-a i ima najmanje pet godina radnog iskustva na poslovima sa visokom stručnom spremom.

Većina članova revizorskog odbora moraju da imaju najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima iz oblasti računovodstva, odnosno revizije, a najmanje jedan mora da ima najmanje tri godine radnog iskustva na poslovima iz oblasti u kojoj posluje pravno lice iz stava 1 ovog člana.

Član revizorskog odbora ne smije da bude zaposleni, akcionar, vlasnik udjela u pravnom licu iz stava 1 ovog člana.

Većina članova revizorskog odbora mora da bude nezavisna u odnosu na pravno lice iz stava 1 ovog člana, odnosno da nema poslovni, finansijski, porodični ili drugi bliski odnos sa tim licem, njegovim većinskim akcionarom ili upravom.

Članovi revizorskog odbora mogu se izabrati iz reda neizvršnih članova odbora direktora ili članova nadzornog odbora, ali i trećih lica.

Predsjednika revizorskog odbora imenuje nadzorni, odnosno upravni odbor ili ga biraju članovi revizorskog odbora.

Predsjednik revizorskog odbora mora biti nezavisan u odnosu na pravno lice iz stava 1 ovog člana i ne može se imenovati, odnosno izabrati iz reda neizvršnih članova odbora direktora ili članova nadzornog odbora.

Nadležnost revizorskog odbora

Član 40

Revizorski odbor:

1) nadzire primjenu računovodstvenih standarda u pripremi finansijskih izvještaja i prati proces finansijskog izvještavanja;
2) nadgleda proces finansijskog izvještavanja uključujući proces elektronskog izjveštavanja, i daje preporuke i predloge za osiguranje njegovog integriteta;
3) prati i daje mišljenje o efektivnosti sistema unutrašnjih kontrola pravnog lica, sistema upravljanja rizicima i unutrašnje revizije u vezi sa finansijskim izvještavanjem, bez ugrožavanja nezavisnosti;
4) učestvuje u postupku izbora lica nadležnih za obavljanje funkcije unutrašnje revizije u društvu;
5) ispituje ispunjenost uslova za izradu konsolidovanih finansijskih izvještaja društva;
6) prati postupak izbora eksternog revizora i daje preporuke skupštini akcionarskog društva, odnosno osnivačima o izboru društva za reviziju ili ovlašćenog revizora, podnoseći detaljno obrazloženje preporuke za dva društva za reviziju ili ovlašćene revizore, gde je to primjenljivo;
7) daje mišljenje o predlogu ugovora sa revizorom društva da li je taj ugovor sačinjen u skladu sa članom 37 ovog zakona;
8) prati zakonsku reviziju godišnjih i konsolidovanih finansijskih iskaza, uzimajući u obzir sve nalaze i zaključke Ministarstva u skladu sa članom 58 ovog zakona;
9) prati nezavisnost angažovanih ovlašćenih revizora ili društava za reviziju, koji obavljaju reviziju, kao i ugovore o korišćenju dodatnih usluga u skladu sa članom 24 ovog zakona;
10) izvještava upravnom odboru, menadžmentu ili nadzornom odboru o ishodu zakonske revizije,

objašnjavajući kako je zakonska revizija doprinijela integritetu finansijskog izvještavanja i razjašnjavajući ulogu revizorske komisije u ovom procesu;

11) razmatra planove i godišnje izvještaje unutrašnje kontrole, kao i druga pitanja koja se odnose na finansijsko izvještavanje i reviziju;

12) obavlja i druge poslove koje mu povjeri organ upravljanja a koji se odnose na reviziju.

Revizorski odbor priprema godišnji plan rada i dostavlja ga organu upravljanja subjekta od javnog interesa.

Revizorski odbor sastavlja i odboru direktora podnosi izvještaje o pitanjima iz stava 1 ovog člana najmanje jedanput godišnje, osim ako statutom ili odlukom odbora direktora nije određeno da se svi ili pojedini izvještaji sastavljaju i podnose u kraćim vremenskim intervalima.

Revizorski odbor donosi poslovnik o radu, kojim se uređuju pitanja od značaja za rad revozorskog odbora.

Dostavljanje izvještaja o reviziji

Član 41

Pravna lica iz člana 35 ovog zakona dužna su da organu uprave nadležnom za poslove utvrđivanja i naplate poreza, dostave izvještaj o reviziji sa mišljenjem revizora o finansijskim iskazima u elektronskoj formi, najkasnije do 30. juna tekuće za prethodnu poslovnu godinu.

Matična pravna lica iz člana 35 ovog zakona dužna su da organu uprave nadležnom za poslove utvrđivanja i naplate poreza dostave izvještaj o reviziji konsolidovanih finansijskih izvještaja u elektronskoj formi najkasnije do 30. septembra tekuće za prethodnu poslovnu godinu.

Izvještaje o reviziji sa mišljenjem o finansijskim iskazima iz stava 1 ovog člana, organ uprave nadležan za poslove utvrđivanja i naplate poreza objavljuje na svojoj internet stranici.

Unutrašnja revizija

Član 42

Subjekti od javnog interesa dužni su da imaju uspostavljenu funkciju unutrašnje revizije.

Unutrašnju reviziju kod subjekta od javnog interesa, može da vrši unutrašnji revizor kojeg imenuje organ upravljanja ili poseban organizacioni dio pravnog lica zadužen za poslove unutrašnje revizije.

Lice koje obavlja poslove unutrašnje revizije u subjektu od javnog interesa, ne može da obavlja druge poslove kod tog pravnog lica.

Imenovani unutrašnji revizor, odnosno lice koje rukovodi posebnim organizacionim dijelom za unutrašnju reviziju, može biti lice koje:

1) ima završen najmanje VII-1 nivo nacionalnog okvira kvalifikacija u obimu 240 kredita CSPK-a;

2) ima radno iskustvo od najmanje tri godine na poslovima eksterne ili unutrašnje revizije, odnosno radno iskustvo u trajanju od pet godina na poslovima računovodstva;

3) ima sertifikat unutrašnjeg revizora u skladu sa programom sertifikacije koji je utvrdilo Ministarstvo, odnosno pravno lice kojem je povjereno vršenje tih poslova;

4) nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova iz oblasti unutrašnje revizije.

Lice iz stava 4 ovog člana može zasnovati radni odnos, odnosno biti raspoređeno i bez sertifikata za sticanje zvanja unutrašnjeg revizora pod uslovom da sertifikat stekne u roku od dvije godine od dana zasnivanja radnog odnosa, odnosno raspoređivanja na radno mjesto unutrašnjeg revizora.

Unutrašnji revizor je obavezan da u cilju kontinuiranog profesionalnog usavršavanja, pohađa stručne kurseve, seminare i predavanja u skladu sa Programom koji utvrđuje odnosno na koji daje mišljenje Ministarstvo.

Izuzetno od st. 1, 2, 4 i 6 ovog člana, privredna društva u kojima država ili jedinica lokalne samouprave imaju većinski vlasnički udio primjenjuju odredbe zakona kojima se reguliše unutrašnja revizija u javnom sektoru.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, mikro i mala pravna lica, koja su razvrstana u skladu sa zakonom koji reguliše računovodstvo, nisu obavezna da uspostave funkciju unutrašnje revizije.

Program sertifikacije, uslovi, priznavanje sertifikata i način podnošenja dokumentacije za sticanje sertifikata unutrašnjeg revizora propisuje Ministarstvo.

Način vršenja unutrašnje revizije

Član 43

Unutrašnja revizija vrši se u skladu sa Globalnim Standardima Interne Revizije.

Unutrašnja revizija se organizuje na način kojim se obezbjeđuje trajnost interne revizije, dostupnost revizije svim poslovima, nezavisnost, objektivnost i nepristrasnost u radu unutrašnjeg revizora i blagovremeno izvještavanje o nalazima unutrašnje revizije, adekvatnim i organizovanim vršenjem funkcije unutrašnje revizije.

Plan unutrašnje revizije

Član 44

Unutrašnja revizija subjekta od javnog interesa vrši se na osnovu godišnjih planova unutrašnje revizije, koji se sačinjavaju na osnovu procjene rizika.

Plan unutrašnje revizije iz stava 1 ovog člana naročito sadrži:

1) ciljeve i zadatke unutrašnje revizije;

2) područja poslovanja u kojima su posebno izraženi rizici;

3) oblasti poslovanja koje će biti predmet revizije;

4) rokove za izvršenje planiranih aktivnosti unutrašnje revizije;

5) dinamiku izvještavanja o nalazima unutrašnje revizije.

V. SAVJET ZA REVIZIJU

Savjet za reviziju

Član 45

Praćenje i unapređenje revizorske prakse vrši Savjet za reviziju.

Nadležnost Savjeta za reviziju

Član 46

U vršenju poslova iz člana 45 ovog zakona, Savjet za reviziju:

1) razmatra i zauzima stavove o pitanjima razvoja i unapređivanja revizorske prakse u Crnoj Gori;

2) prati proces primjene standarda revizije;

3) daje inicijative za odgovarajuća i blagovremena rješenja radi što efikasnije primjene standarda revizije;

4) pruža savjete licima koja kreiraju politiku, regulatorima i državnim organima;

5) pruža stručnu pomoć za poboljšanje kvaliteta finansijskog izvještavanja;

6) prati kvalitet tržišta i konkurencije na tržištu revizije i daje predloge za njegovo unapređenje;

7) objavljuje na svojoj internet stranici izvještaje o transparentnosti društava za reviziju, odnosno ovlašćenih revizora;

8) daje mišljenje na godišnji plan kontrole društava za reviziju i ovlašćenih revizora koji utvrđuje Ministarstvo;

9) daje mišljenje na program kontinuirane profesionalne edukacije ovašćenih revizora;

10) daje mišljenje na program obuke ovlašćenih službenih lica; i

11) vrši i druga pitanja od značaja za ostvarivanje i unapređenje revizorske prakse u Crnoj Gori.

Savjet za reviziju razmatra i daje mišljenja o nacrtima i predlozima zakona i drugih propisa od značaja za reviziju.

Mišljenje iz stava 2 ovog člana, Savjet za reviziju dostavlja nadležnom organu državne uprave koje je pripremilo zakon ili drugi propis od značaja za reviziju.

Nadležni organ iz stava 3 ovog člana dužan je da, u roku od 30 dana od dana dostavljanja mišljenja, obavijesti Savjet o njegovim stavovima zauzetim povodom mišljenja Savjeta za reviziju.

Ako nadležni organ iz stava 3 ovog člana i Savjet za reviziju ne postignu saglasnost u vezi sa mišljenjem na pojedini propis, Savjet za reviziju svoje mišljenje može dostaviti Vladi.

Rad Savjeta za reviziju

Član 47

Rad Savjeta za reviziju je javan.

Savjet za reviziju svoje zaključke, preporuke i mišljenja objavljuje na svojoj internet stranici.

Savjet za reviziju, do 31. decembra tekuće za narednu godinu, donosi godišnji program rada i, do 31. marta tekuće za prethodnu godinu, izvještaj o radu, koji dostavlja Vladi.

Godišnji program rada i izvještaj o radu Savjet za reviziju objavljuje na svojoj internet stranici.

Savjet za reviziju donosi poslovnik o radu, kojim se uređuje organizacija i način rada Savjeta.

Administrativno-tehničke poslove za potrebe Savjeta za reviziju obavlja Ministarstvo.

Sastav i imenovanje Savjeta za reviziju

Član 48

Savjet za reviziju ima pet članova koje, na predlog ministra finansija, imenuje i razrješava Vlada.

Za člana Savjeta za reviziju može biti imenovano lice, koje:

1) ima završen najmanje VII-1 nivo nacionalnog okvira kvalifikacija u obimu 240 kredita CSPK-a, iz oblasti ekonomije ili prava;
2) ima najmanje tri godine radnog iskustva na rukovodećim poslovima u oblasti računovodstva, revizije, finansija ili prava ili sedam godina radnog iskustva u ovim oblastima;
3) nije osuđivano za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za obavljanje poslova iz nadležnosti Savjeta.

Članovi Savjeta za reviziju mogu da budu lica koja:

1) aktivno ne učestvuju u obavljanju poslova revizije u skladu sa odredbama ovog zakona ili nijesu učestvovala u obavljanju poslova revizije tri godine prije imenovanja u Savjet za reviziju;
2) tri godine prije imenovanja u Savjet za reviziju nijesu imala pravo glasa kao članovi revizorskog društva;
3) tri godine prije imenovanja nijesu bila članovi upravnog ili izvršnog organa revizorskog društva;
4) tri godine prije imenovanja nijesu bila zaposlena u revizorskom društvu ili kod ovlašćenog revizora, odnosno na drugi način povezana s njima.

Član Savjeta za reviziju ne može istovremeno da bude i član revizorskog odbora iz člana 39 ovog zakona.

Najmanje jedan član Savjeta za reviziju mora da ima najmanje sedam godina radnog iskustva na poslovima revizije.

Uz predlog za imenovanje članova Savjeta za reviziju dostavljaju se dokazi o ispunjenosti uslova iz st. 2 do 5 ovog člana.

Članovi Savjeta za reviziju imenuju se na period od četiri godine, uz mogućnost ponovnog imenovanja istog lica.

Finansiranje Savjeta

Član 49

Sredstva za rad Savjeta za reviziju obezbjeđuju se iz budžeta Crne Gore.

Zaštita tajnosti podataka

Član 50

Članovi Savjeta za reviziju dužni su da čuvaju tajnost podataka koje saznaju u obavljanju poslova iz nadležnosti Savjeta za reviziju u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

Odredba stava 1 ovog člana, odnosi se i na članove Savjeta za reviziju čije članstvo u Savjetu je prestalo.

VI. NADZOR RADA DRUŠTAVA ZA REVIZIJU I OVLAŠĆENIH REVIZORA

Nadzor

Član 51

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona i propisa donijetih na osnovu ovog zakona vrši Ministarstvo.

Ministarstvo je dužno da obezbijedi dovoljne i adekvatne resurse kako bi uspostavilo efikasan sistem nadzora nad radom društava za reviziju i ovlašćenih revizora.

Inspekcijski nadzor vrši ovlašćeno službeno lice Ministarstva (u daljem tekstu: ovlašćeno službeno lice) u skladu sa ovim i zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor.

Ovlašćeno službeno lice mora da ima najmanje pet godina iskustva na poslovima računovodstva i revizije.

Ovlašćeno službeno lice ne može da obavlja nadzor nad radom društva za reviziju, odnosno ovlašćenog revizora kod kojeg je najmanje tri godine prije početka nadzora imalo učešća u vlasništvu, upravljanju, bilo u radnom odnosu ili na drugi način bilo povezano sa tim društvom za reviziju, odnosno ovlašćenim revizorom.

Ovlašćeno službeno lice je dužno da prije svake kontrole potpiše izjavu o nepostojanju sukoba interesa između njega i društva za reviziju ili ovlašćenog revizora koji je predmet kontrole odnosno, ako do sukoba interesa dođe u toku sprovođenja nadzora, bez odlaganja obavijesti neposrednog rukovodioca da je u sukobu interesa i podnese zahtjev za izuzeće.

Ovlašćeno službeno lice iz stava 3 ovog člana dužno je da pohađa poseban program obuke koji donosi Ministarstvo.

Program obuke iz stava 7 ovog člana, Ministarstvo dostavlja na mišljenje Savjetu za reviziju.

Ministarstvo može da angažuje eksperte u slučaju specifičnih zadataka ili revizija subjekata od javnog interesa sa visokim stepenom rizika kao pomoć ovlašćenim službenim licima u obavljanju postupaka iz svojih zakonskih nadležnosti.

Angažovani eksperti moraju da budu nezavisni i ne smije postojati sukob interesa u odnosu na subjekt nadzora.

Angažovani ekspert mora da potpiše izjavu o nepostojanju sukoba interesa u smislu stava 10 ovog člana i mora da ima najmanje sedam godina iskustva u reviziji finansijskih izvještaja, od čega minimum dvije godine iskustva u reviziji subjekata od javnog interesa.

Eksperti imaju pravo na naknadu za rad.

Ovlašćeno službeno lice, iz stava 3 ovog člana, dužno je da čuva tajnost podataka koje je saznao u obavljanju poslova iz nadležnosti Ministarstva u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

Odredba stava 13 ovog člana, odnosi se i na bivša ovlašćena službena lica čiji je radni odnos prestao, kao i nezavisna angažovana lica.

Regulatorni angažmani iz država članica treba da poštuju princip regulative i nadzora države domaćina od strane države članice u kojoj je ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju odobren i u kojoj je revidirano pravno lice registrovano.

Društva za reviziju koja imaju dozvolu za pružanje usluga revizije u jednoj zemlji članici, a pružaju usluge revizije u drugoj zemlji članici mogu da budu predmet provjere kontrole kvaliteta u matičnoj državi članici i nadzora u državi članici za svaku sprovedenu reviziju.

U slučaju zakonske revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja, država članica koja zahtijeva tu zakonsku reviziju ne može nametati dodatne zahtjeve u vezi sa zakonskom revizijom koji se odnose na registraciju, reviziju kvaliteta, revizorske standarde, profesionalnu etiku i nezavisnost ovlašćenom revizoru, odnosno društvu za reviziju koje sprovodi zakonsku reviziju podružnice osnovane u drugoj državi članici.

U slučaju pravnog lica sa čijim se hartijama od vrijednosti trguje na regulisanom tržištu u državi članici koja nije ona u kojoj to pravno lice ima registrovano sjedište, država članica u kojoj se trguje sa hartijama od vrijednosti ne može postaviti nikakve dodatne zahtjeve u vezi sa zakonskom revizijom koji se odnose na registraciju, pregled kvaliteta, revizorske standarde, profesionalnu etiku i nezavisnost, ovlašćenom revizoru, odnosno društvu za reviziju koji vrši zakonsku reviziju godišnjih ili konsolidovanih finansijskih izvještaja te kompanije.

U slučajevima gdje su ovlašćeni revizor, odnosno društvo za reviziju registrovani u bilo kojoj državi članici u skladu sa čl. 6 i 22 ovog zakona i taj ovlašćeni revizor odnosno društvo za reviziju priprema izvještaj revizije o godišnjim finansijskim izvještajima ili konsolidovanim finansijskim izvještajima kako se navodi u članu 22 ovog zakona podliježu sistemima nadzora, kontrole kvaliteta i istrage i sankcija država članica u kojoj je ovlašćeni revizor ili društvo za reviziju registrovano.

Saradnja sa državama članicama Evropske unije

Član 52

Ministarstvo sarađuje, pruža pomoć i informacije i sprovodi druge oblike saradnje sa nadležnim organima država članica Evropske unije odgovornim za odobravanje, registraciju, nadzor kontrole kvaliteta i nadzor ovlašćenih revizora i društava za reviziju u vezi sa zakonskim revizijama i relevantnim evropskim nadzornim organima, kad god je to potrebno za izvršavanje njihovih zadataka i odgovornosti.

Ministarstvo je dužno da, po prijemu zahtjeva za obezbjeđivanje informacija od nadležnog organa navedenog u stavu 1 ovog člana, bez nepotrebnog odlaganja, dostavi sve tražene informacije.

Ako je potrebno, Ministarstvo je dužno da preduzme potrebne mjere da prikupi tražene informacije.

Ako Ministarstvo nije u mogućnosti da dobije tražene informacije, dužno je da o ovim razlozima, bez nepotrebnog odlaganja, obavijesti nadležni organ koji je podnio zahtjev.

Ministarstvo ima ovlašćenje da zahtijeva od nadležnih organa da obezbijede i razmjenjuju povjerljive informacije u skladu sa ovim zakonom.

Ministarstvo može da koristi dobijene informacije samo u cilju sprovođenja ovog zakona i relevantnih propisa Evropske unije, kao i u kontekstu administrativnih ili sudskih postupaka koji su posebno vezani za obavljanje tih zadataka.

Ako Ministarstvo dobije obavještenje od nadležnog organa države članice Evropske unije da se na teritoriji Crne Gore sprovode ili su sprovedene aktivnosti suprotne odredbama ovog zakona i relevantnim propisima Evropske unije, dužno je da preduzme odgovarajuće mjere i obavijesti taj nadležni organ o rezultatu i, u mjeri u kojoj je to moguće, o svim značajnim privremenim razvojima situacije.

Ministarstvo može da, na zahtjev nadležnog organa države članice Evropske unije, vrši nadzor na teritoriji Crne Gore.

Ministarstvo može da, na zahtjev nadležnog organa države članice Evropske unije, dozvoli prisustvo zaposlenih tog nadležnog organa tokom nadzora iz stava 8 ovog člana, koji sprovode ovlašćena službena lica Ministarstva.

Ako Ministarstvo utvrdi da se na teritoriji države članice Evropske unije sprovode ili su se sprovodile aktivnosti suprotne odredbama propisa države članice Evropske unije koje prenose Direktivu 2006/43/EC, dužno je da o ovome detaljno informiše nadležno tijelo te države članice.

Ministarstvo može da zatraži od nadležnog organa države članice Evropske unije da izvrši nadzor na teritoriji te države članice.

Ministarstvo može da zahtjeva prisustvo određenog broja ovlašćenih službenih lica Ministarstva tokom nadzora u skladu sa stavom 11 ovog člana, koji sprovode zaposleni nadležnog organa iz države članice Evropske unije.

Ministarstvo može da odbije da postupi po zahtjevima iz st. 2 i 8 ovog člana ako:

1) bi pružanje informacija ili sprovođenje nadzora moglo negativno uticati na suverenitet, bezbjednost ili pravni poredak Crne Gore ili ako bi se pružanjem informacija i sprovođenjem nadzora kršile odredbe zakona kojima se uređuje nacionalna bezbjednost;
2) su već pokrenuti sudski postupci pred organima Crne Gore u vezi sa istim radnjama i protiv istih osoba na koje se zahtjev odnosi;
3) su nadležni organi Crne Gore za iste radnje već donijeli pravosnažnu presudu protiv lica iz tačke 2 ovog stava.

Saradnja sa nadležnim organima trećih zemalja

Član 53

Ministarstvo u postupku inspekcijskog nadzora sarađuje, pruža pomoć, dostavlja informacije, sarađuje u procedurama nadzora i sprovodi druge oblike saradnje sa nadležnim organima trećih zemalja odgovornim za izdavanje licenci i dozvola za sprovođenje revizija, registraciju i nadzor rada društava za reviziju i ovlašćenih revizora koji sprovode zakonske revizije.

Ministarstvo je ovlašćeno da obezbijedi radnu dokumentaciju ili druge dokumente koje posjeduje društvo za reviziju nadležnim organima treće zemlje odgovornim za izdavanje dozvola, kontrolu kvaliteta i nadzor revizora i društava za reviziju u trećoj zemlji, kao i izvještaje o nadzoru u vezi sa zakonskim revizijama, pod sljedećim uslovima:

1) radna dokumentacija ili drugi dokumenti se odnose na revizije godišnjih finansijskih izvještaja i konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja pravnih lica koja su izdala hartije od vrijednosti u trećoj zemlji ili su dio grupe koja objelodanjuje zakonski obavezne konsolidovane godišnje finansijske izvještaje u trećoj zemlji;
2) radna dokumentacija se dostavlja od strane Ministarstva nadležnom organu treće zemlje na njegov zahtjev;
3) nadležni organ treće zemlje ispunjava uslove koje propisuje Evropska komisija u skladu sa članom 47 stav 3 Direktive 2006/43/EK;
4) postoji sporazum između Ministarstva i nadležnog organa treće zemlje zasnovan na uzajamnom reciprocitetu; i
5) prenos ličnih podataka nadležnom organu treće zemlje vrši se u skladu sa zakonom koji uređuje zaštitu ličnih podataka.

Saradnja iz stava 2 tačka 4 ovog člana moguća je samo pod sljedećim uslovima:

1) nadležni organ treće zemlje mora opravdati zahtjev za dostavu radne dokumentacije i drugih dokumenata;

2) lica koja su zaposlena ili su bila zaposlena kod nadležnog organa treće zemlje koji traži radnu dokumentaciju i druge dokumente su obavezna da čuvaju poslovnu tajnu;

3) obavezno je obezbjediti zaštitu komercijalnih interesa subjekta koji je predmet revizije, a prava intelektualne i industrijske svojine ne smiju biti povrijeđena; i

4) nadležni organ treće zemlje može koristiti radnu dokumentaciju i druge dokumente koji mu se dostavljaju, u skladu sa svojim nacionalnim propisima, isključivo u svrhu sprovođenja nadzora kontrole kvaliteta i nadzora revizora i društava za reviziju u trećoj zemlji, pod uslovom da su oni ekvivalentni onima iz čl. 29, 30 i 32 Direktive 2006/43/EC.

Ministarstvo može da odbije zahtjev nadležnog organa treće zemlje za dostavljanje radne dokumentacije ili drugih dokumenata koji se nalaze u posjedu društva za reviziju ako:

1) dostavljanje dokumentacije može negativno uticati na suverenitet, bezbjednost ili pravni poredak Crne Gore ili Evropske unije;

2) sudski postupci su već započeti pred organima Crne Gore ili Evropske unije u vezi sa istim radnjama i protiv istih lica na koja se zahtjev odnosi;

3) nadležni organi Crne Gore ili Evropske unije su već donijeli pravosnažnu presudu za iste radnje protiv lica iz tačke 2 ovog stava.

Ministarstvo je dužno da informiše Evropsku komisiju o saradnji u skladu sa ovom članu.

Ministarstvo može, u izuzetnim slučajevima, da omogući ovlašćenom revizoru i društvu za reviziju da direktno dostave radnu dokumentaciju i druge izvode nadležnom organu treće države pod sljedećim uslovima:

1) da je nadležni organ treće države pokrenuo istragu;

2) dostavljanje dokumentacije nije u suprotnosti sa obavezama koje ovlašćeni revizori i društva za reviziju moraju da ispune u vezi sa dostavljanjem radne dokumentacije i drugih dokumenata Ministarstvu;

3) da je zaključen sporazum sa nadležnim organom treće države koji omogućava Ministarstvu, na osnovu principa uzajamnog reciprociteta, direktan pristup radnoj dokumentaciji i drugim dokumentima koji se nalaze u posjedu revizora iz treće države;

4) da nadležni organ treće zemlje koja podnosi zahtjev unaprijed obavještava Ministarstvo o bilo kojem direktnom zahtjevu za informacijama, uključujući razloge za takav zahtjev.

Ovlašćeni revizor i društvo za reviziju može da postupi u skladu sa stavom 6 ovog člana ako:

1) je nadležni organ pokazao opravdanost zahtjeva za revizorskom radnom dokumentacijom i drugim dokumentima;

2) su lica, koja su trenutno zaposlena ili su prethodno bila zaposlena u nadležnim organima treće zemlje i koja pripremaju predmetne informacije, pod obavezom čuvanja profesionalne tajne; i

3) zaštita poslovnih interesa revidirane strane, uključujući pravo na industrijsku i intelektualnu svojinu, nije ugrožena.

Bliži način saradnje iz stava 1 ovog člana propisuje Ministarstvo.

Predmet kontrole

Član 54

Pored obaveza i ovlašćenja utvrđenih zakonom kojim se uređuje inspekcijski nadzor, ovlašćeno službeno lice ima obavezu i ovlašćenje da naročito kontroliše da li društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor:

1) obavlja reviziju u skladu sa ovim zakonom, Međunarodnim standardima revizije i pravilima revizorske struke;

2) ispunjava zahtjeve nezavisnosti;

3) ima kvantitet i kvalitet angažovanih resursa u skladu sa standardima revizije;

4) ispunjava uslove za izdavanje dozvola za obavljanje revizije, odnosno za dobijanje licence;

5) poštuje etičke zahtjeve propisane Kodeksom etike za profesionalne računovođe; i

6) kontroliše način na koji obračunavaju naknade za usluge revizije.

Pored navedenih obaveza i ovlašćenja, ovlašćeno službeno lice će izvršiti pregled sistema interne kontrole i neposrednu provjeru kvaliteta rada ovlašćenog revizora.

Postupak kontrole

Član 55

Kontrola iz člana 54 ovog zakona sprovodi se na objektivan način i po postupku koji isključuje sukob interesa između ovlašćenog službenog lica i društva za reviziju, odnosno ovlašćenog revizora koji je predmet kontrole.

Ovlašćeno službeno lice u postupku kontrole dužno je da pregleda dovoljan broj revizorskih dokumenata, odnosno uzoraka za testiranje radi obezbjeđenja kvalitetne i cjelovite kontrole primjenjujući Međunarodne standarde revizije i zahtjeve vezane za nezavisnost njihovog rada.

Ovlašćeno službeno lice, u procesu nadzora zakonske revizije godišnjih finansijskih izveštaja ili konsolidovanih godišnjih finansijskih izvještaja srednjih i malih pravnih lica koja nisu lica od javnog interesa, treba da uzme u obzir činjenicu da su MSR dizajnirani da se primjenjuju na način koji je proporcionalan obimu i složenosti poslovanja subjekta revizije, što znači da određeni MSR možda neće biti primjenjivi na takve subjekte.

Ministarstvo donosi godišnji plan kontrole društava za reviziju odnosno ovlašćenih revizora, koji se sačinjava na osnovu analize i procjene rizika i dostavlja Savjetu za reviziju na mišljenje.

Ministarstvo kroz poseban propis definiše postupak nadzora za društva za reviziju i ovlašćene revizore koji dostavlja Savjetu za reviziju, na mišljenje.

Učestalost kontrole

Član 56

Redovna kontrola kvaliteta rada društava za reviziju odnosno ovlašćenih revizora se obavlja u skladu sa godišnjim planom kontrole iz člana 55 stav 4 ovog zakona.

Kontrola iz člana 55 ovog zakona, sprovodi se najmanje jednom u šest godina, a kod društva za reviziju odnosno ovlašćenog revizora koji obavljaju reviziju kod subjekta od javnog interesa najmanje jednom u tri godine.

Kontrola iz stava 2 ovog člana, može se obavljati i češće, naročito u odnosu na društva za reviziju, odnosno ovlašćene revizore kojima su izricane mjere u postupku kontrole, odnosno društva za reviziju kod kojih je procijenjen visok stepen rizika na osnovu analize i procjene rizika iz člana 55 stav 4 ovog zakona.

Ovlašćeno službeno lice, dužno je da o kontroli pisanim putem obavijesti društvo za reviziju, odnosno ovlašćenog revizora najmanje 15 dana prije početka kontrole.

Vanrednu kontrolu društava za reviziju može da pokrene Ministarstvo po dobijanju obavještenja od Centralne banke, Agencije za nadzor osiguranja, Komisije za tržište kapitala, Savjeta za reviziju i drugih organa da postoji osnovana sumnja da društvo za reviziju ne obavlja reviziju u skladu sa ovim zakonom i MSR, odnosno ako ustanove propuste i nepravilnosti u revizorskim izvještajima i radu društava za reviziju odnosno ovlašćenih revizora.

Obim kontrole

Član 57

Društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor koji je predmet kontrole dužan je da ovlašćenom službenom licu omogući pregled izvještaja o reviziji, dokumentacije na osnovu koje su izvještaji o reviziji sastavljeni i druge dokumentacije u skladu sa ciljem kontrole.

Društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor dužan je da ovlašćenom službenom licu omogući sprovođenje kontrole u svom sjedištu, odnosno u svojim radnim prostorijama.

Izvještaj o kontroli

Član 58

Ovlašćeno službeno lice sačinjava izvještaj koji sadrži naročito nalaze i zaključke i dostavlja ga i društvu za reviziju, odnosno ovlašćenom revizoru koji je predmet kontrole.

Društvo za reviziju ili ovlašćeni revizor imaju pravo da dostave komentare na izvještaj iz stava 1 ovog člana u roku od osam dana od dana njegovog prijema.

Izvještaj iz stava 1 ovog člana, dostavlja se i Savjetu za reviziju.

Ministarstvo na svojoj internet stranici objavljuje podatke koje sadrže mjere izrečene zbog utvrđenih nepravilnosti u skladu sa odredbama ovog zakona, uključujući i podatke o vrsti i prirodi utvrđenih nepravilnosti i identitetu lica protiv kojeg je mjera izrečena.

Podaci iz stava 4 ovog člana, objavljuju se po isteku rokova za žalbu ili okončanja postupka po žalbi, ako je žalba odbijena.

Ministarstvo podatke iz stava 4 ovog člana, zadržava na svojoj internet stranici najmanje pet godina od dana objavljivanja.

Ministarstvo sačinjava godišnji izvještaj o obavljenim kontrolama koji dostavlja Savjetu za reviziju i objavljuje na svojoj internet stranici.

Ministarstvo je dužno da godišnji izvještaj o objavljenim kontrolama dostavi Savjetu za reviziju najkasnije u roku od tri mjeseca od isteka kalendarske godine na koju se godišnji izvještaj odnosi.

Godišnji izvještaj uključuje informacije o objavljenim preporukama, dalje aktivnosti na osnovu preporuka, preduzete nadzorne mjere i izrečene sankcije.

Godišnji izvještaj takođe uključuje kvantitativne informacije i druge ključne informacije o finansijskim resursima i osoblju, kao i o efikasnosti i efektivnosti sistema kontrole kvaliteta.

Preduzimanje mjera na osnovu kontrole

Član 59

Ako se u postupku nadzora utvrdi da društvo za reviziju ili ovlašćeni revizor ne postupa u skladu sa odredbama ovog zakona i pravilima revizorske struke, mogu se preduzeti sljedeće mjere:

1) naložiti otklanjanje utvrđenih nepravilnosti;

2) izricanje javne opomene i dodatnih mjera potrebnih za otklanjanje nepravilnosti;

3) izda privremena zabrana rada društvu za reviziju odnosno ovlašćenom revizoru u trajanju od najviše tri godine;

4) oduzme licenca ovlašćenom revizoru odnosno dozvola za obavljanje revizije društvu za reviziju;

5) izrekne novčana kazna.

Ministarstvo rješenjem izriče mjere iz stava 1 tač. 1, 2, 4 i 5 ovog člana.

Rješenje iz stava 2 ovog člana je konačno.

Protiv rješenja se može pokrenuti upravni spor.

Mjera iz stava 1 tačka 3 ovog člana izriče se od strane suda u prekršajnom postupku, u skladu sa zakonom.

Djelotvorna primjena mjera

Član 60

Pri odlučivanju o mjeri koje će se preduzeti u skladu sa članom 59 ovog zakona, Ministarstvo je dužno uzeti u obzir sve relevantne okolnosti, uključujući sljedeće, gdje je to primjereno:

1) težinu i trajanje nezakonitosti i nepravilnosti;

2) stepen odgovornosti subjekta nadzora;

3) finansijsku snagu subjekta nadzora na što upućuje njegov godišnji prihod;

4) iznos ostvarene dobiti ili spriječenog gubitka subjekta nadzora, ako ih je moguće utvrditi;

5) nivo saradnje subjekta nadzora sa Ministarstvom u postupku kontrole;

6) prethodne povrede odredbi ovog zakona koje je počinio subjekt nadzora.

Otklanjanje utvrđenih nepravilnosti

Član 61

Ovlašćeno službeno lice će naložiti otklanjanje utvrđenih nepravilnosti društvu za reviziju, odnosno ovlašćenom revizoru ako:

1) vlasnička i upravljačka struktura društva za reviziju nije u skladu sa ovim zakonom;

2) društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor obavlja djelatnost revizije suprotno odredbama ovog zakona;

3) društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor ne sačini izvještaj o transparentnosti u skladu sa članom 31 ovog zakona i ne dostavi ga Savjetu za reviziju radi objavljivanja;

4) društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor ne ispunjavaju uslove za dobijanje dozvole za obavljanje revizije odnosno licence.

Rješenje

Član 62

Rješenje kojim se nalaže otklanjanje nepravilnosti mora da sadrži:

1) opis utvrđenih nepravilnosti;

2) rok u kojem je društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor dužan da otkloni nepravilnosti i podnese izvještaj o otklanjanju nepravilnosti;

3) dokaze o otklanjanju nepravilnosti koje društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor dostavljaju ovlašćenom službenom licu.

Period iz stava 1 tačka 2 ovog člana ne može da bude duži od 12 mjeseci.

Javna opomena

Član 63

Ministarstvo rješenjem izriče javnu opomenu i dodatne mjere ako utvrdi da:

1) društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor nije postupio u skladu sa rješenjem kojim je naloženo otklanjanje utvrđenih nepravilnosti;

2) je ovlašćenom revizoru koji u društvu za reviziju obavlja poslove revizije, oduzeta licenca;

3) društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor ne sprovede adekvatan sistem unutrašnjih kontrola u skladu sa MSR, ukoliko to bitno utiče na rad društva za reviziju, odnosno ovlašćenog revizora;

4) ako društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor adekvatno ne postupa sa povjerljivim podacima.

Privremena zabrana obavljanja revizije

Član 64

Privremena zabrana obavljanja revizije izriče se ako:

1) je društvu za reviziju, odnosno ovlašćenom revizoru u prethodnoj kontroli izrečena mjera javne opomene i dodatnih mjera, a po kojoj se nije postupilo;

2) ako društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor ne otkloni utvrđene nepravilnosti, u dodatnom roku koji odredi Ministarstvo;

3) ako društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor ne sprovede adekvatan sistem unutrašnjih kontrola u skladu sa MSR, ukoliko to bitno utiče na rad društva za reviziju.

Privremena zabrana iz stava 1 ovog člana može biti izrečena najduže do tri godine od dana donošenja odluke o izricanju mjere.

Društvo za reviziju, odnosno ovlašćeni revizor može ponovo da obavlja poslove revizije u skladu sa ovim zakonom, nakon isteka perioda na koji mu je zabrana izrečena, uz prethodno obavještavanje Ministarstva da počinje sa obavljanjem revizije.

Izvještavanje o kršenjima regulative

Član 65

Ministarstvo je, u cilju podsticanja prijavljivanja kršenja odredbi ovog zakona, dužno da:

1) obezbijedi zaštitu ličnih podataka licu koje prijavljuje potencijalna ili stvarna kršenja ovog zakona, kao i licu osumnjičenom za njegovo kršenje, u skladu sa zakonom koji uređuje zaštitu ličnih podataka;

2) na vrijeme omogući prijavljenom licu da se izjasni u vezi sa okolnostima koje se navode protiv njega prije donošenja odluke koja će uticati na ovo lice.

Društvo za reviziju je dužno da uspostavi odgovarajuće procedure kako bi omogućilo svojim zaposlenima da prijave potencijalna ili stvarna kršenja ovog zakona interno ili na drugi način, određivanjem lica kojem se takva prijava može podnijeti, a koje nije član uprave ili upravnog odbora.

Društvo za reviziju je dužno da obezbijedi da lice koje prijavi kršenje ovog zakona ne bude suočeno sa negativnim posljedicama kao rezultat.

Razmjena informacija o mjerama nadzora

Član 66

Ministarstvo je dužno da godišnje dostavlja Komisiji za evropska tijela za nadzor revizije (CEAOB) objedinjene informacije o nadzornim mjerama koje su izrečene u skladu sa ovim zakonom.

Ministarstvo je, takođe, dužno da odmah obavijesti CEAOB o svim privremenim zabranama izrečenim u skladu sa članom 64 ovog zakona.

VII. KAZNENE ODREDBE

Član 67

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

1) nije dobilo dozvolu za obavljanje revizije, a u svom nazivu sadrži riječi "revizija", "društvo za reviziju", "audit" ili izvedenice iz ovih riječi (član 18 stav 6);
2) ne zaključi ugovor o obavljanju zakonske revizije finansijskih izvještaja sa društvom za reviziju najkasnije do 31. oktobra poslovne godine na koju se revizija odnosi, na osnovu odluke skupštine ili drugog nadležnog organa utvrđenog opštim aktom tog subjekta o izboru društva za reviziju, odnosno najkasnije do 30. novembra poslovne godine u slučaju revizije konsolidovanih finansijskih izvještaja (član 36);
3) ne obavijesti Savjet za reviziju o raskidu ugovora i obustavljanju revizije, uz detaljno obrazloženje razloga koji su doveli do raskida (član 37 stav 8);
4) ne imenuje revizorski odbor od najmanje tri člana (član 39 stav 1);
5) organu uprave nadležnom za poslove utvrđivanja i naplate poreza, ne dostavi izvještaj o reviziji sa mišljenjem o finansijskim iskazima, u elektronskoj formi, najkasnije do 30. juna tekuće za prethodnu poslovnu godinu (član 41 stav 1);
6) ne dostavi organu uprave nadležnom za poslove utvrđivanja i naplate poreza izvještaj o reviziji konsolidovanih finansijskih izvještaja u elektronskoj formi, najkasnije do 30. septembra tekuće za prethodnu poslovnu godinu (član 41 stav 2);
7) ne uspostavi funkciju unutrašnje revizije (član 42 stav 1).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom u iznosu od 600 eura do 2.000 eura.

Član 68

Novčanom kaznom u iznosu od 2.000 eura do 20.000 eura kazniće se za prekršaj društvo za reviziju - pravno lice, ako:

1) nema najmanje jednog zaposlenog licenciranog ovlašćenog revizora sa punim radnim vremenom (član 15 stav 3);
2) obavlja djelatnost revizije, a u kojem većinu prava glasa nemaju ovlašćeni revizori koji ispunjavaju uslove iz člana 10 ili člana 11 stav 1 ovog zakona i/ili društvo za reviziju osnovano u Crnoj Gori ili u državi članici Evropske unije (član 15 stav 4 tačka 1);
3) obavlja djelatnost revizije a većinu, odnosno najviše do tri četvrtine članova uprave društva ne čine ovlašćeni revizori koji ispunjavaju uslove iz člana 10 ili člana 11 stav 1 ovog zakona i/ili društva za reviziju ovlašćena u državi članici Evropske unije (član 15 stav 4 tačka 2);
4) ne ispuni zahtjeve u pogledu unutrašnje organizacije (član 16 stav 1);
5) ne imenuje glavnog partnera za reviziju (član 17 stav 2);
6) ne vodi evidencije o svakoj povredi odredaba ovog zakona o eventualno nastalim posljedicama takvog ponašanja i mjerama koje su preduzete radi otklanjanja tih posljedica i ispravljanja sistema interne kontrole kvaliteta (član 17 stav 5);
7) ne pripremi godišnji izvještaj koji sadrži pregled preduzetih mjera i ne proslijedi taj izvještaj zaposlenima (član 17 stav 6);
8) ne vodi evidenciju o svakom klijentu (član 17 stav 8);
9) ne otvori revizorski dosije za svaku zakonsku reviziju, koji obuhvata radnu dokumentaciju iz člana 32 ovog zakona (član 17 stav 9);
10) ne vodi evidencije o eventualnim pisanim žalbama o obavljanju zakonskih revizija (član 17 stav 11);
11) obavlja djelatnost revizije a nije dobilo dozvolu za obavljanje revizije izdatu u skladu sa ovim zakonom (član 18 stav 1);
12) nije dobilo dozvolu za obavljanje revizije, a u svom nazivu sadrži riječi "revizija", "društvo za reviziju", "audit" ili izvedenice iz ovih riječi (član 18 stav 6);
13) ne zaključi ugovor o obaveznom osiguranju od odgovornosti za štetu koju bi svojim radom moglo nanijeti licu za koje vrše reviziju (član 23 stav 1);
14) ne obavijesti Ministarstvo o promjeni podataka upisanih u registar društava za reviziju najkasnije u roku od osam dana od dana nastale promjene (član 27 stav 1);

15) ne čuva tajnost informacija i podataka koje sazna prilikom obavljanja revizije (član 28 st. 1 i 2);

16) ne sačini izvještaj o reviziji sa mišljenjem o finansijskim iskazima pravnog lica u pisanoj formi, u skladu sa MSR i odredbama ovog zakona (član 29 stav 1);

17) ne dostavi Savjetu za reviziju izvještaj o transparentnosti do 31. marta tekuće godine za prethodnu godinu radi objavljivanja na internet stranici Savjeta za reviziju (član 31 stav 1);

18) ne čuva revizorsku dokumentaciju najmanje šest godina počev od godine na koju se revizija odnosi (član 32 stav 5);

19) ne obavijesti Savjet za reviziju o raskidu ugovora i obustavljanju revizije, uz detaljno obrazloženje razloga koji su doveli do raskida (član 37 stav 8);

20) je predmet kontrole a ovlašćenom službenom licu ne omogući pregled izvještaja o reviziji, dokumentacije na osnovu koje su izvještaji o reviziji sastavljeni i druge dokumentacije u skladu sa ciljem kontrole (član 57 stav 1);

21) ne omogući ovlašćenom službenom licu sprovođenje kontrole u svom sjedištu, odnosno u radnim prostorijama (član 57 stav 2);

22) ne otkloni nepravilnosti u roku koji je određen rješenjem iz člana 62 ovog zakona.

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu - društvu za reviziju novčanom kaznom u iznosu od 600 eura do 2.000 eura.

Član 69

Novčanom kaznom u iznosu od 600 eura do 2.000 eura kazniće se ovlašćeni revizor - fizičko lice, ako:

1) vrši reviziju kod pravnog lica u kojem je vlasnik udjela ili akcija, ili ima značajan finansijski uticaj kod subjekta revizije ili ima značajan interes u povezanom pravnom licu subjekta revizije (član 9 stav 1 tačka 1);

2) obavlja reviziju u pravnom licu u kojem je direktor, odnosno član organa upravljanja ili nadzora, prokurist i punomoćnik subjekta revizije ili pravnog lica koje posjeduje značajan interes u povezanom pravnom licu subjekta revizije (član 9 stav 1 tačka 2);

3) obavlja reviziju u pravnom licu u kojem je direktor, odnosno član organa upravljanja ili nadzora ili prokurist njegov krvni srodnik u pravoj liniji, krvni srodnik u pobočnoj liniji zaključno sa trećim stepenom srodstva i supružnik (član 9 stav 1 tačka 3);

4) vrši reviziju kod pravnog lica u kojem je obavljao računovodstvene poslove ili pružao dodatne usluge (član 9 stav 1 tačka 4);

5) ne zaključi ugovor iz člana 23 stav 1 ovog zakona danom početka obavljanja poslova revizije (član 23 stav 2);

6) ne obavijesti Ministarstvo o promjeni podataka upisanih u registar ovlašćenih revizora, najkasnije u roku od osam dana od dana nastale promjene (član 27 stav 1);

7) ne čuva tajnost informacija i podataka koje sazna prilikom obavljanja revizije (član 28 st. 1 i 2);

8) ne sačini izvještaj o reviziji sa mišljenjem o finansijskim iskazima pravnog lica u pisanoj formi, u skladu sa MSR i odredbama ovog zakona (član 29 stav 1);

9) ne dostavi Savjetu za reviziju izvještaj o transparentnosti do 31. marta tekuće za prethodnu godinu radi objavljivanja na internet stranici Savjeta za reviziju (član 31 stav 1);

10) ne čuva revizorsku dokumentaciju najmanje šest godina počev od godine na koju se revizija odnosi (član 32 stav 5);

11) ne otkloni nepravilnosti u roku koji je odrđen rješenjem iz člana 62 ovog zakona.

VIII. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 70

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Do donošenja podzakonskih akata iz stava 1 ovog člana, primjenjivaće se podzakonski akti doneseni na osnovu Zakona o reviziji ("Službeni list CG", broj 1/17), ako nijesu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Imenovanje Savjeta za reviziju

Član 71

Savjet za reviziju imenovaće se u roku od 60 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Imenovanje revizorskog odbora

Član 72

Pravna lica su dužna da u roku od šest mjeseca od stupanja na snagu ovog zakona imenuju revizorski odbor u skladu sa članom 39 ovog zakona.

Važenje dozvola, licenci i sertifikata

Član 73

Dozvole za rad izdate društvu za reviziju i licence izdate ovlašćenom revizoru u skladu sa Zakonom o reviziji ("Službeni list CG", broj 1/17) ostaju na snazi.

Sertifikati za unutrašnjeg revizora izdati od strane Globalnog Instituta internih revizora (IIA), odnosno od strane ovlašćenih predstavništava IIA i Ministarstva, smatraće se važećim u smislu ispunjavanja uslova iz člana 42 ovog zakona.

Usklađivanje poslovanja

Član 74

Društvo za reviziju i ovlašćeni revizor dužni su da usklade svoje poslovanje sa odredbama ovog zakona u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Započeti postupci

Član 75

Postupci izdavanja dozvola, odnosno licenci za obavljanje revizije započeti do stupanja na snagu ovog zakona, okončaće se po odredbama ovog zakona.

Odložena primjena

Član 76

Odredba člana 66 ovog zakona primjenjivaće se od dana pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji.

Prestanak važenja

Član 77

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o reviziji ("Službeni list CG", broj 1/17).

Stupanje na snagu

Član 78

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Broj: 06-2/25-2/5
EPA 579 XXVIII
Podgorica, 25. jul 2025. godine
Skupština Crne Gore 28. saziva
Predsjednik,
Andrija Mandić, s.r.